

Indeks

WSTĘP

A: Sekcja Niebieska: Kim są ofiary handlu ludźmi? Co to jest handel ludźmi?

- 1) Kim są ofiary handlu ludźmi?
- 2) Co to jest handel ludźmi?
- 3) Natura problemu
- 4) Powszechność problemu

B: Sekcja Żółta: Przyczyny i mechanizmy handlu ludźmi

- 1) Przyczyny handlu ludźmi
- 2) Mechanizmy i techniki handlu ludźmi

C: Sekcja Czerwona: Refleksja teologiczna i strategie walki z handlem

- a. Refleksje nad pogrzebem Tiny Motor
- b. Stary Testament i ciemnienie
- c. Jezus i prostytutki
- d. Godność kobiety: społeczne nauczanie katolickie i listy Jana Pawła II
- e. Strategie dla kongregacji religijnych i ich współpracowników
- f. Deklaracja UISG

D: Sekcja Zielona: Globalne modele popytu i podaży (Dodatek 1)

1. Afryka
2. Azja/Australia
3. Europa
4. Ameryki

E: Sekcja Pomarańczowa: Instrumenty międzynarodowe (Dodatek 2)

F: Sekcja Fioletowa: Sieć grup zajmujących się walką z handlem ludźmi (Dodatek 3)

- a. Niektóre wybrane organizacje
- b. Sieć kongregacji religijnych
- c. Strony internetowe
- d. Wybrana bibliografia

G: Sekcja Różowa: Jak zorganizować warsztaty (Dodatek 4)

Uznanie

Wstęp

Handel kobietami i dziećmi wyrządza ofiarom ogromne szkody i stanowi pogwałcenie ich fundamentalnych praw osobistych. Zjawisko to narasta w wielu częściach świata. Członkowie Grupy Roboczej ds. handlu kobietami i dziećmi zdobyli wiedzę na ten temat poprzez bezpośrednie doświadczenie i kontakty z duchownymi, którzy zajmują się kobietami i dziećmi – ofiarami handlu. Odczuwamy pilną potrzebę zmobilizowania innych duchownych z całego świata zajmujących się prewencją, resocjalizacją i działalnością polityczną. Mamy nadzieję, że ten materiał posłuży do poruszenia kwestii handlu ludźmi wśród męskich i żeńskich kongregacji religijnych, grup parafialnych i sieci organizacji pozarządowych, które współpracują z kościołami.

Materiał ten zawiera streszczenie głównych problemów związanych z handlem kobietami i dziećmi i nakreśla niektóre możliwe strategie dla kongregacji religijnych, żeby współdziałały między sobą i innymi organizacjami dla zwalczania tego procederu. Oprócz tego daje:

- możliwość pokazania tego poważnego i pilnego problemu;
- szczegółowe informacje zaczerpnięte z oficjalnych dokumentów ONZ, w tym zbiorowa publikacja UNIFEM, UNDP i SEA-watch¹; relacje i artykuły dostarczone przez różne organizacje walczące z handlem;
- tematy do refleksji teologicznej;
- pomysły na warsztaty na końcu każdej sekcji i w Uzupełnieniu

Grupa Robocza ma nadzieję, że materiał ten może stać się bodźcem do dalszych analiz na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym.

¹ UNIFEM East and South-East Asia, *Trafficking in Women and Children. Mekong Sub-Region*, 23 September 1998 (reperible In <http://.unifem-eseasia.org/Resources/Traffick2.html>).
UNIFEM (Fundusz rozwojowy ONZ na rzecz Kobiet), UNDP (Program na rzecz rozwoju ONZ), SEA-watch (Obserwatorzy Azji Południowo-Wschodniej)

Kim są ofiary handlu ludźmi? Co to jest handel ludźmi?

Historie tych, które to przeżyły

Poniższe historie zostały opowiedziane przez kobiety, które stały się ofiarami handlu lub przez osoby, które udzielają im pomocy. Podczas lektury każdego opowiadania:

1. *Zagłębcie się jak najbardziej w kontekst.*
2. *Zastanówcie się jakie czynniki leżą u podstaw handlu ludźmi.*
3. *Po zapoznaniu się z tymi sytuacjami, spróbujcie podać definicję handlu ludźmi.*



(a) Oto historia Leny

Nie możecie używać mojego prawdziwego imienia, ani tego, które nadano mi w Chinach. Nie wiem nawet, jakie powinno być moje imię. Nie jestem już tą samą osobą, która dwa lata temu opuściła tę wioskę. Moje ciało wróciło, ale moja dusza jest gdzie indziej.

Nikt mnie nie poznaje, a ktokolwiek mnie odwiedza...myślę, że robi to, żeby zobaczyć

mnie teraz, gdy jestem brudna. Wewnątrz jestem nieczysta, a moja dusza jest pusta. Nie wiem, czy będę potrafiła z tym żyć. Moja matka przychodzi do mojego pokoju i mówi: „Lena, kiedyś byłaś taka towarzyska. Brakuje mi tamtej Leny”. Odpowiadam jej: „Mamusiu, teraz jestem inna. Coś we mnie umarło. Myślę, że to umarło szczęście”.

Nigdy nie pomyślałabym, że coś takiego mogłoby mi się przytrafić. Miałam szesnaście lat, gdy przyjechali do wsi. Wydawali się bardzo uprzejmi i zaproponowali dziewczętom pracę kucharek w Chinach. Oferta była bardzo kusząca: trzy miesiące szkoły kucharskiej z opłaconymi kosztami i zagwarantowana przez rok praca przy luksusowym chińskim hotelu. Podpisałam umowę razem z innymi dziewięcioma dziewczętami. Oni nie dali nam czasu, żeby przeczytać kontrakt lub pokazać go naszym rodzicom. Myślałam, że nasi rodzice będą musieli podpisać te dokumenty, ponieważ my chodziłyśmy jeszcze do szkoły. Tamci jednak spieszyli się i dlatego podpisałyśmy umowy, żeby nie stracić tej okazji.

Byłyśmy bardzo podekscytowane, gdy otrzymałyśmy bilety i paszporty do Chin, a ci mili ludzie, którzy przyjechali do wsi, odprowadzili nas do samolotu. Nasze rodziny myślały, że zarobimy dużo pieniędzy i będziemy w stanie pomóc im finansowo. Potem jednak wszystko się zmieniło. Podczas lotu nasi opiekunowie traktowali nas jak przestępców. W Chinach spalili nasze paszporty. Gdy Masza próbowała sprzeciwić się, pobili ją i zgwałcili na naszych oczach. Nie było ani szkoły kucharskiej ani miejsc pracy, był tylko dom publiczny. Pierwszego dnia w Chinach zabrali nas do kostnicy, żebyśmy zobaczyły ciała dwu dziewczyn, które próbowały uciec skacząc z okna. Powiedziano nam, że nie ma dla nas możliwości wyjścia dopóki nie spłacimy długu za bilety i inne koszty, pracując jako prostytutki. Ale potem zatrzymali sobie wszystkie pieniądze.

Ja jestem znów w domu, ponieważ sześć miesięcy później policja zrobiła „nalot” na nasz dom publiczny i zostałam wydalona. Moglibyście pomyśleć, że miałam szczęście, ale tak nie jest. Wcześniej czy później wrócą po

mnie i jeśli z nimi nie pojedę, zabiją mnie, a może nawet moją rodzinę. Jak już przyjadą do twojej wioski i podpiszesz kontrakt, to już koniec. Chciałabym zostać nauczycielką.
(<http://www.miramedinstitute.org/lena.html>)



(b) Oto historia niektórych nigeryjskich kobiet²

Nigeryjki, ofiary handlu, są bardzo młode, w wieku pomiędzy 16 a 22 lata. Poziom ich edukacji szkolnej w najlepszym wypadku dociera do podstawowego. Większość z nich to panny, ale coraz więcej jest mężatek.

Krok pierwszy: Handlarze osaczają nowe dziewczyny

Dziewczyny i kobiety, które mogą zostać zwabione, lub które może interesować emigracja, są wyszukiwane – a potem przekonywane przez handlarzy – na peryferiach (slumsy wokół dużych miast) lub na obszarach wiejskich. Zazwyczaj to starsza kobieta, zwana *madam* lub *Mama - Loa* (czyli „kapłanka”) zwabia dziewczęta. To właśnie uczestnictwo tych kobiet, których zadaniem jest wyłowienie i przekonanie nowych, wybranych dziewcząt, stanowi pierwszą cechę charakterystyczną mechanizmu handlu ludźmi w Nigerii. Cały ten proces jest zdominowany przez *madam*, ponieważ wykorzystuje ona swoją władzę kulturową jako formę nie fizycznego przymusu w stosunku do ofiar handlu. Rola tych kobiet jest ważna, ponieważ młode dziewczęta, które są „eksportowane” cały czas odnoszą się do *Mama - Loa* podczas i po procesie migracji do Europy. Do niej zostają wysłane pieniądze na zapłatę długu wobec organizacji lub dla krewnych dziewczyny, która wysłała pieniądze.

Zazwyczaj dziewczęta są wabione propozycjami pracy lub oferuje się im możliwość nauki w Europie, często z perspektywą zatrudnienia jako pomoc. W innych przypadkach jest oczywiste, że praca będzie obejmowała formy usług seksualnych. Handlarze żądają od kobiet pieniędzy na zorganizowanie ich podróży, a ponieważ te ich nie mają, podpisują kontrakt, w których zobowiązują się do pracy w Europie jako pomoc. W rzeczywistości z powodu tego długu i groźb pod adre-

sem ich rodzin, kobiety te są zmuszone do prostytucji. Mimo, że system handlu opiera się na oszustwie i przymusie, coraz więcej Nigeryjek, które zostają „wyeksportowane” wydaje się być świadomych wejścia w krąg prostytucji. Prostytuowanie się zagranicą stało się faktycznie alternatywą dla Nigeryjek, które żyją w nędzy.

Rytuały przysięgi

Inną właściwością nigeryjskiego handlu ludźmi jest silny związek, który w początkowej fazie zawiązuje się między kobietami, które przyjmują złożoną im propozycję, a samymi handlarzami, oparty na „umowach” rytualnych lub przysięgach typu voo-doo. Przysięgi odbywają się w publicznych sanktuariach Benin City lub w innych miejscach, gdzie kobiety muszą zostawić ubrania i inne osobiste przedmioty. Te więzi, razem z konkretnym strachem przed karą fizyczną (taką jak gwałt, przemoc i bicie), przyczyniają się do tkwienia kobiet w warunkach wyzysku.

Trzy stopnie wyzyskiwania ofiar handlu

- Pierwszy poziom reprezentowany jest przez organizację skoncentrowaną wokół *Mama - Loa* w Nigerii, składającą się z członków, którzy organizują emigrację kobiet i zmuszają je do prostytucji poprzez groźby wobec ich krewnych (lub poprzez pieniądze oferowane krewnym za możliwość „kupna” i dysponowania tymi kobietami). Duża część zysków trafia właśnie do nich.
- Nigeryjska *Maman* to kolejny poziom w kraju przeznaczenia. Ona zbiera zyski, płaci lokalnym opiekunom i przesyła większą część pieniędzy swojej koleżance w Afryce.
- Trzeci poziom stanowią ludzie przekazujący pieniądze „wyeksportowanych” kobiet ich rodzinom w Nigerii. Zarobki tej organizacji są wykorzystywane przez przestępczą siatkę finansową do przemytu narkotyków, handlu ludźmi i „prania” pieniędzy.

² Marco A. Gramehna, Coordinator of the Trafficking Task Force, International Organization for Migration - *International Conference on New Frontiers of Crime: trafficking In Human Beings and New Forms of Slavery*: Verona: 22-23 October 1999.

Sukces zagranicą

Także sukces zagranicą stanowi element zachęty; to fenomen tzw. „Italos”. Termin ten odnosi się do szczególnej grupy kobiet, które wróciły do Nigerii po tym jak wzbogaciły się pracując jako prostytutki we Włoszech. Mają one poziom życia wyższy od tamtejszej ludności i dają przykład młodym, miejscowym dziewczętom jak można odnieść sukces zagranicą. Niektóre „Italos” mają za zadanie zwabienie nowych dziewcząt lub działają jako *Mama – Loa*.



(c) Oto historia córki sprzedanej za cenę telewizora

Gdy Ngun Chai sprzedał swoją trzynastoletnią córkę jako prostytutkę za cenę telewizora, żałował tylko, że nie dostał wystarczająco dużo pieniędzy za tą wymianę.

Potem La Chai, matka, odkryła, że jej pierworodna nie pracuje – jak zapewniła ją osoba, która ją „kupiła” – w pobliskim mieście. W rzeczywistości jej córka była zmuszana do sprzedawania swojego dziecięcego ciała w domu publicznym w Bangkoku, ośmiu klientom dziennie (wielu z nich to tzw. turyści seksualni z Ameryki, Wielkiej Brytanii i Australii). La Chai rozplakała się.

Ale nie płakała za swoją córką. „Powinnam była sprzedać ją za 10.000 baht (159 szterlingów) przyznała kobieta, a nie za 5.000 baht (79 szterlingów). Ta osoba nas oszukała”.

Ci Tajowie żyją w chacie ze słomianym dachem w wiosce Pa Tek, na peryferiach Mae Sai, gwarne miasteczka na samej północy Tajlandii, na granicy z wojskowym państwem Myanmar, kiedyś znanym jako Birma.

Między wrogimi wojskami jest duże napięcie i od czasu do czasu kule lecą z jednej na drugą stronę wzburzonych wód rzeki Mae Sai. Mimo to, sporadyczne wybuchy wrogości nie przeszkodziły dwóm głównym działalnościom ekonomicznym miasta: sprzedaży narkotyków i córek.

Według Funduszu ONZ na rzecz Dzieci, jedna trzecia dziewcząt pracujących na rynku usług sek-

sualnych w południowo – wschodniej Azji ma od 12 do 17 lat. Wiele z nich jest kupowanych i sprzedawanych w Mae Sai (Scotland On Sudany, 6 stycznia 2002).



(d) Oto historia niektórych albańskich dziewcząt

W malutkiej i bardzo ubogiej wiosce Fushara w północnej Albanii, znikają dziewczęta. Valentina, nastoletnia córka Frane Bicaku, zniknęła prawie rok temu. Od tego czasu nic o niej nie wiadomo.

Gjin Lieshi straciła dwie córki – 15 i 17 letnią. Mówi, że zabrali je mężczyźni, którzy obiecywali je poślubić. Zamiast tego, dziewczęta zostały odnalezione, gdy pracowały jako młodociane prostytutki na włoskich ulicach, po tym jak zostały nielegalnie przemycone do Włoch przez albańską mafię. To dzieje się prawie każdego dnia w albańskich wioskach i miastach. Lidia Bici z Międzynarodowej Komisji Katolickiej ds. Migracji mówi: „Co więcej, nieletni są porywani w dyskotekach, w barach, a nawet w szkołach”. W niektórych wioskach rodziny przestały posyłać do szkół swoje nastoletnie córki w obawie, że mogą zostać porwane i wprowadzone w świat, którego nie mogą sobie nawet wyobrazić.

„Większość ofiar handlu ma mniej niż 18 lat” mówi Sophie Mosko z *Save the Children*. „Seksualny rynek potrzebuje coraz to młodszych dziewcząt, ponieważ w ten sposób jest mniej możliwości, że są one zarażone AIDS”. W tej chwili 30.000 albańskich dziewcząt pracuje na europejskich ulicach. Dla narodu, który liczy zaledwie 3.000.000 osób oznacza to prawie jedną na sto albańskiej populacji. Sądzi się, że w większości te prostytutki zostały przerzucone do Europy gdy były dziećmi.

Dwa lata temu 15 – letnia Mariana Lieshi została przekonana do opuszczenia swojego domu przez handlarza, który powiedział, że chce zabrać ją do Włoch, żeby tam ją poślubić. Przez trzy tygodnie rodzice nie mieli od niej żadnych wiadomości. Potem otrzymali wstrząsający list, w którym Mariana wyznała, że została najpierw zawieziona do

miasta Skhoder w północnej Albanii, gdzie ten mężczyzna wyjawiał jej, że nie będzie żadnego małżeństwa.

W rzeczywistości chciał ją sprzedać jako prostytutkę. Wtedy jeszcze Mariana chciała się bronić, ale ten, grożąc jej nożem, zmusił dziewczynę, żeby z nim poszła. Jak większość wywożonych dziewcząt, Mariana została najpierw zawieziona do portowego miasta Vlore, epicentrum przemytu, w południowej części Albanii. Przepłynięcie Adriatyku to zaledwie 70 mil: dystans, który handlarze mogą przebyć łodzią w niecałe dwie godziny. Według albańskiej policji, każdy taki rejs zabiera jednorazowo ponad 40 osób.

Po przybyciu do Włoch dziewczyny zostają sprzedane opiekunowi. Cena zależy od ich wieku, urody i doświadczenia. „Młódka o wyglądzie dziewicy, dopiero co przybyła do Włoch, może mieć wartość nawet 10.000 dolarów” – powiedział Degan Ali z Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji – „i jest to prawdziwa inwestycja”. Była prostytutka, porwana w wieku 17 lat, opowiedziała, że chociaż każdej nocy zarabiała prawie 500 dolarów, opiekun zabierał wszystkie pieniądze. Pewnej nocy, gdy odkrył, że ona miała pieniądze ukryte w bieliźnie, odurzył ją narkotykami i pobił do nieprzytomności.

Mariana została odnaleziona we Włoszech, ale kolejna tragedia dotknęła rodzinę Lieshi: również 17 – letnia siostra została porwana, trzecia siostra, Marta, zgłosiła sprawców na policję. Niedługo potem – mówi jej ojciec – Marta została brutalnie zamordowana. Ciało dziewczyny pozbawione organów zostało odnalezione w torbie przy rzece. Zabójcy nigdy nie zostali odnalezieni (ABCNEWS.com, 21 maja 2002).



(e) Oto historia Berty

Berta pochodzi z Sapele, miasteczka w stanie Delta, na granicy z Edo, gdzie mieszka z siostrą. „Życie w Sapele jest trudne” – mówi Berta. Kto zarabia 5.000 Naira (50 dolarów) jest uważany za bogatego. Berta jest fryzjerką, ale musi jeszcze skończyć praktykę, a na to potrzeba pieniędzy. Gdy pewien znajomy, Onome, zaproponował jej pracę u swojej siostry, właścicielki sklepu fryzjerskiego w

Niemczech, dziewczyna była zainteresowana. W ten sposób mogłaby zarobić pieniądze potrzebne do ukończenia praktyki. Również siostra Berty radzi jej przyjąć propozycję. Onome daje jej kartkę z adresem w Keja, przedmieściach Lagos i każe szukać Volvo. Berta w towarzystwie dwóch innych dziewcząt autobusem dociera do Lagos i odnajduje Volvo.

Trzy nastolatki nie znają mężczyzny za kierownicą. On zabiera je natychmiast do Ghany, korzystając z wolności przemieszczania się, zagwarantowanej przez konwencję Wspólnoty Ekonomicznej Zachodniej Afryki (ECOWAS). O północy docierają do Accra, gdzie zostaje im przedstawiony „pan Shanti”, który bierze je pod swoją opiekę. Pan Shanti załatwia paszport dla Berty. Ona nigdy go nie widziała, ale myśli, że to prawdziwy paszport, z jej fotografią. Śpią w Accra, potem Berta oddziela się od dwóch pozostałych dziewcząt i razem z panem Shanti docierają do Abidżan, stolicy Wybrzeża Kości Słoniowej. Pan Shanti każe jej udawać swoją córkę i rozpoczynają podróż do Europy. Na lotnisku Charles`a De Gaulle`a w Paryżu przechodzą przez kontrolę policji imigracyjnej, która zazwyczaj jest podejrzliwa w stosunku do osób o innym kolorze skóry.

To pierwsza zagraniczna podróż Berty, która wciąż wierzy, że została przywieziona do Niemiec. Po zmianie samolotu Berta i pan Shanti docierają do Mediolanu. Dopiero teraz dziewczyna rozumie, że znalazła się w innym kraju. „Mediolan jest we Włoszech, nie w Niemczech”. Pan Shanti mówi jej, że muszą się z kimś spotkać, a potem pojadą do Niemiec. Oczywiście to kłamstwo. Pociągiem przyjeżdżają do Florencji, gdzie czeka na nich siostra Onome. W slangu handlarzy jest ona *Madam*, czyli była prostytutką, która spłaciła dług wobec handlarzy, a teraz jest opiekunką. „Witamy we Włoszech” – mówi Bercie siostra Onome. Dziewczyna odpowiada z uporem, że chce jechać do Niemiec. Ale „baba” (tak Berta nazywa swoją *Madam*) jest twarda i mówi jej, że musiprostituować się na ulicy. Dziewczyna dostaje krótkie ubrania – króciutkie, obcisłe spodniczki i przezroczysty stanik i każe jej zabrać się do pracy. Berta odmawia i dlatego zostaje umieszczona w domu znajomego i zaczyna się „walka”. Sytuacja jest straszna: 23 – letnia kobieta sama, pierwszy raz w Europie, oszołomiona jeszcze różnicą czasu i nawet bez jakiegokolwiek ubrania odpowiedniego na europejską zimę (nikt jej nie uprzedził). W domu jest około dwudziestu nige-

ryjskich dziewczyn w różnym stanie emocjonalnym. „Niektóre były zastraszone” – mówi Berta – „inne były pobudzone i zachowywały się jak szalone”. Czy rozmawiała z nimi? „Nie, nie interesowało mnie co robią i nie chciałam wiedzieć, ile zarabiają”.

Przez osiem dni siostra Onome próbowała zmusić Bertę do prostytucji i przez osiem dni ta uporczywie odmawiała. Inna dziewczyna, która mieszkała w tym domu i sprzedawała koszule, wskazała Bercie grupę we Florencji, gdzie mogła szukać pomocy i zaprowadziła ją do tych osób. Uwolniona od swojej *Madam*, Berta pozostała przez miesiąc u swoich wybawców; potem wróciła do Lagos razem z inną dziewczyną, którą nazwiemy Sonia, dzięki biletowi zaofiarowanemu przez Międzynarodową Organizację ds. Imigracji (OIM).

Przygoda Berty nie skończyła się wraz z jej ucieczką. Po swoim powrocie z Włoch Berta i Sonia poznały Siostrę Reginę, katolicką zakonnice, i Bisi Plateru – Olagbegi z Nigeryjskiego Komitetu Kobiet (WOCON). Czekwały one na te dwie dziewczyny na lotnisku w Lagos, gdy dowiedziały się, że również dwie inne osoby oczekiwały na Bertę i Sonię. Faktycznie, kobiety zobaczyły podejrzanego mężczyznę i kobietę, którzy zbliżali się do Berty i Soni. Siostra Regina i Bisi Plateru - Olagbegi pośpieszyły z pomocą, przedstawiły się i odpędziły tą dwójkę, która ewidentnie była częścią procederu handlu; potem wzięły dziewczyny pod swoją opiekę i samochodem odwiozły do

chronionego domu. Handlarze jechali za nimi do czwartej rano, potem wycofali się. Nie wiadomo, jak dowiedzieli się o przylocie Barty i Soni i fakt ten był bardzo niepokojący dla naszych dziewcząt i ich wybawczyń. Sonia była tak przerażona, że natychmiast zniknęła. Obawiano się, że została porwana lub nawet zabita, ale potem odnalazła się cała i zdrowa.

Berta, natomiast, zdecydowała się wrócić do Sapele i obecnie mieszka tam nie ukrywając się. Onome, mężczyzna, który ją zwabił, był jedną z pierwszych osób, które ją odwiedziły. Straszna siostra Onome, która próbowała zmusić Bertę do prostytucji, uprzedziła swojego brata o powrocie dziewczyny i Onome chciał wyjaśnić. „Powiedziałam mu, że odmówiłam pracy na ulicy, którą kazano mi wykonywać”. Teraz w Sapele, Berta i Onome zachowują się z wzajemną ostrożnością. Onome wie, że Berta może na niego donieść i przekazać informacje o handlu kobietami. Dziewczyna byłaby kluczowym świadkiem w ewentualnym procesie karnym. Jednak Berta nie jest jeszcze na to gotowa, ponieważ potrzeba na to miesięcy, a poza tym coś takiego naraziłoby ją na różnego rodzaju pogróżki.

Obecnie kobieta próbuje zacząć życie od nowa tam, gdzie je przerwała. Na wszelki wypadek opowiedziała swoją historię adwokatowi w Sapele, żeby ten znał prawdę, jeśli Berta będzie nachodzona przez handlarzy. Onome i jego siostra nie pozbyli się jeszcze kłopotów.

Pytania na warsztaty

1. Co czuliście myśląc o historiach ofiar handlu kobietami?
2. Czego dowiedzieliście się o procederze handlu? Kto się nim zajmuje? Jak się odbywa? Kiedy? Gdzie? Jak może przydarzyć się tego rodzaju sytuacja?
3. Napiszcie własną definicję handlu kobietami, zaczynając od zdania: Handel kobietami i dziećmi oznacza...
4. Porównajcie wasze definicje i wyłóńcie z nich syntetyczną definicję
5. Przeczytajcie teraz poniższą definicję ONZ i odnotujcie, które elementy włączyliście już do swojej definicji, a których natomiast w niej brakuje
6. Czego nauczyliście się z tej konfrontacji?

Co to jest handel kobietami?

Powszechnie uznawana definicja handlu kobietami znajduje się w *Protokole ONZ o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, dodanym do Konwencji przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej*, w którym napisano:



- (a) „Handel ludźmi” obejmuje werbowanie, transport, przenoszenie, dawanie zakwaterowania lub przyjmowanie osób, za pośrednictwem gróźb, użycia siły lub innych form przymusu, porwania, oszustwa, mactwa, wykorzystania władzy lub słabszej pozycji, przy pomocy dawania lub otrzymywania zapłaty lub wynagrodzenia dla zdobycia zgody osób, które mają kontrolę nad innymi osobami w celu wyzyskania.

Jako wyzysk rozumie się czerpanie korzyści z prostytucji lub innych form wykorzystania seksualnego, zmuszanie do pracy lub usług, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, służbę lub pobieranie organów.

- (b) Zgoda ofiary handlu ludźmi na wyzysk, według sposobów opisanych w podparagrafie (a) tego artykułu, jest bez znaczenia, jeśli został użyty jakikolwiek środek wymieniony w podparagrafie (a).
- (c) Werbowanie, transport, dawanie zakwaterowania lub przyjmowanie nieletnich w celu wyzyskania są uważane za „handel ludźmi”, nawet jeśli nie występują niektóre środki wymienione w podparagrafie (a) tego artykułu.
- (d) Za „nieletnią” uważa się każdą osobę w wieku poniżej osiemnastu lat.

(Artykuł 3)

Janice G. Raymond wyróżniła niektóre główne punkty Protokołu ³:

- Międzynarodowa zgoda na tę definicję handlu ludźmi, wspólne środki postępowania karnego, faktyczna ochrona i prewencja, mogą służyć za podstawę tworzenia prawa narodowego przeciw handlowi i dla zgodności systemów prawnych różnych państw.
- Osoby, które są przedmiotem handlu, przede wszystkim kobiety zmuszane do prostytucji i

dzieci zmuszane do pracy, nie są uważane za przestępców, ale za ofiary przestępczości.

³ Janice G. Raymond, *Guide to the New UN Trafficking Protocol. Protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime*, Coalition Against Trafficking In Women, North Amherst, 2001, 4-5

- Wszystkie ofiary handlu ludźmi są chronione, nie tylko te, które mogą udowodnić, że zostały zmuszone (Artykuł 3a i 3b).
- Definicja gwarantuje, że ofiara nie będzie obciążona szukaniem dowodów (Artykuł 3b)
- Zgoda ofiary handlu nie ma znaczenia (Artykuł 3b)
- Definicja daje kompletny wykaz środków używanych w handlu ludźmi, w skład których wchodzi nie tylko siła, przymus, porwanie, oszustwo lub nadużycie władzy, ale również środki mniej wyraziste jak wykorzystanie słabości ofiary (Artykuł 3a).
- Wyzysk z prostytucji i handel nie mogą być rozdzielane. Protokół przyznaje, że duża część handlu ma na celu prostytucję lub inne formy wykorzystania seksualnego (Artykuł 3a).
- Nie jest konieczne, żeby ofiara przekroczyła granicę. Chronione są także kobiety i dzieci, będące przedmiotami handlu wewnątrz swojego kraju, w celu prostytucji lub niewolniczej pracy w ojczyźnie.
- Kluczowym elementem handlu ludźmi jest dążenie do wyzysku, a nie do przemieszczenia z jednego kraju do drugiego.
- Protokół jest pierwszym instrumentem ONZ zorientowanym na pytanie, co jest przyczyną handlu kobietami i dziećmi i kieruje apel do wszystkich narodów, aby przedsięwzięły środki legislacyjne i inne lub wzmocniły je, dla zmniejszenia popytu, który stymuluje formy wykorzystywania kobiet i dzieci (Artykuł 9.5).

Pytania na warsztaty

1. Co odczuliście czytając definicję ONZ handlu ludźmi?
2. Jakie warunki przyzwalają na handel?
3. Związek pomiędzy handlem a prostytucją był zawsze uważany za ważny: jakie to są powiązania?
4. Dlaczego ofiary handlu mogłyby zostać traktowane jako przestępcy? Kim są prawdziwi przestępcy?
5. Według Was, dlaczego inne rządy tak powoli podejmowały działania przeciwko osobom zamieszonym w handel ludźmi?
6. Czego nauczyliście się z tego porównania?

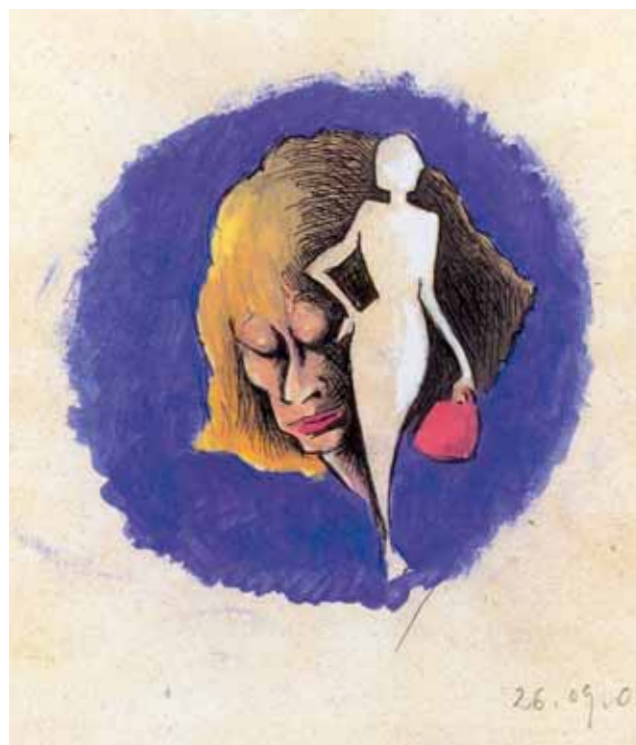
Natura problemu⁴

Kto jest przedmiotem handlu?

- Kobiety i dzieci stanowią najważniejszy cel z powodu ich marginalizacji, ograniczonych źródeł ekonomicznych i ich dominacji w tzw. “niewidzialnym”, czarnym sektorze.
- Osoby pochodzące ze zubożałych rodzin lub o niskim dochodzie, w strefach wiejskich lub peryferiach miast, przede wszystkim kobiety zatrudnione w małym rolnictwie, małym handlu, w sprzedaży, jako sezonowe robotnice rolne, sprzątaczk i w innych typach prac i usług niskiego szczebla.
- Mniejszości etniczne, tubylcy, plemiona górskie, wygnańcy, uchodźcy.
- Analfabетки, osoby o niskim wykształceniu, te, które uczęszczały kilka lat do szkoły podstawowej.
- Nastolatki, które uciekły z domu lub dziewczęta, od których rodziny oczekują wsparcia finansowego.
- Osoby, które nie znają należących się im praw, które nie zdają sobie sprawy, że są wykorzystywane, które nie mają środków, żeby uzyskać odszkodowanie.
- Kobiety i dzieci w różnym wieku, od niemowląt do siedemdziesiątego roku życia (dla kobiet).

Do czego potrzebne są ofiary handlu?

Do różnych celów: duża część ofiar handlu jest zmuszana do prostytucji; reszta, w przemyśle rozrywkowym, w firmach, które wykorzystują pracowników, do nielegalnych adopcji dzieci, do przeszczepów organów, małżeństw na siłę, w korespondencyjnej sprzedaży żon, do prac domowych, do przymusowych robót (np. w budownictwie), do przemytu narkotyków, do żebractwa i innych form wyzysku w pracy.



Oczekiwania?

Obietnica zarobków dla poprawy własnej sytuacji ekonomicznej, pomoc finansowa rodzicom i rodzinom w wioskach, ucieczka od sytuacji konfliktowych.

Warunki pracy

Warunki opłakane; warunki fizyczne są często poniżej przyjętych standardów; warunki pracy i traktowania często przypominają niewolnictwo lub więzienie: długie godziny pracy, mało odpoczynku i rozrywki, pensje niskie lub nieistniejące; robotnicy rzadko widzą swój zarobek, który jest zatrzymywany przez handlarzy i pracodawców; przedłużające się zadłużenie u handlarzy, pracodawców, właścicieli domów publicznych i ignorowanie prawnych zasad długów; narażenie na prace niebezpieczne; praktyczny brak dostępu do usług medycznych i zdrowotnych; nadużycia seksualne i fizyczne na porządku dziennym.

⁴ Taken from UNIFEM East and South-East Asia, *Trafficking In Women and Children, Mekong Sub – Region*.

Szkodliwe działanie na kobiety i dzieci (krótko – i długoterminowe)

- **Zdrowie:** kobiety i dziewczęta nieustannie ryzykują zajściem w ciążę, śmiercią przy porodzie, zachorowaniem na choroby przenoszone drogą płciową i HIV/AIDS.
- **Narkotyki i inne uzależnienia:** wyniszczenie fizyczne i umysłowe.
- **Zagrożenie zdrowia psychicznego:** ciągły strach przed aresztowaniem, odizolowaniem, pozbawieniem życia rodzinnego i systemów opieki społecznej; upokorzenie i wykorzystywanie powodują poważne blizny emocjonalne i doprowadzają do wielu konsekwencji psychologicznych.
- **Zagrożenie bezpieczeństwa fizycznego:** powodowane przez ludzi pozbawionych skrupułów, przez policję, służby graniczne, pracodawców i inne osoby.
- **Aresztowania ze strony władz:** zatrzymanie, postępowanie sądowe, przymusowe wydalenie.
- **Trudności w integracji społecznej** dla tych, które wracają do swoich domów.
- **Niewolnictwo ekonomiczne:** kobiety muszą płacić sumy, których żądają od nich handlarze za podróż i dokumenty.

Pytania na warsztaty

1. Czy handel kobietami i dziećmi jest uważany za pogwałcenie praw człowieka w Waszym kraju lub regionie?
2. Jaka jest natura tego problemu w Waszym kraju? Kto jest przedmiotem procederu handlu? Dlaczego?
3. Jaki jest związek pomiędzy handlem a prostytutką?
4. Inne instytucje międzyrządowe i inne organizacje podały definicję handlu kobietami i dziećmi. Możecie odnaleźć te definicje i je ocenić?
5. Dowiedźcie się, czy Wasz kraj podpisał i ratyfikował Protokół ONZ ds. handlu kobietami i dziećmi:
 - Jeśli go podpisał, jakie nowe prawo zostało przyjęte i jak weszło w życie?
 - Jeśli go nie podpisał, jaki był tego motyw? Co możecie zrobić, żeby zmienić tą sytuację?
6. Jakie działania są prowadzone w Waszym kraju dla zapobieżenia handlowi ludźmi? Niektórzy proponują zalegalizowanie prostytucji. Czy zgadzacie się z tym?

Obszar występowania problemu

Sekcja ta opisuje występowanie problemu na poziomie międzynarodowym. Przyczyny zostaną przeanalizowane później, w sekcji żółtej. Po przestudiowaniu sekcji żółtej, zostaniecie zaproszeni do przeanalizowania i zbadania problemu handlu ludźmi w Waszym kraju lub regionie.

„Handel ludźmi” dotyczy dziś faktycznie każdego kraju. Głównymi jego ofiarami są kobiety i dzieci, które są sprzedawane w celu wykorzystywania seksualnego. To, po narkotykach i broni, jedna z działalności przestępczych, które rosną najszybciej. Biorąc pod uwagę tajny charakter tego zjawiska, trudno jest podać jego statystykę, ale dysponujemy miarodajnymi szacunkami.

- Każdego roku sprzedaje się od 700.000 do 2.000.000 ludzi.

Południowa Azja

Każdego roku z Bangladeszu wywozi się 25.000 osób. W marcu 2001 r. odkryto, że spośród tej liczby od 10.000 do 15.000 jest co roku przetrucanych do Indii.⁶ Kolejne 4.500 jest wywożonych do Pakistanu, a reszta na Środkowy



Wschód.⁷ Wydaje się, że spośród 74 milionów zaginionych kobiet z Południowej Azji, 20 milionów stało się niewolnicami w indyjskich domach publicznych. Wiemy, że 25% z nich to nieletnie. Kobiety z Nepalu i Bangladeszu trafiają głównie do metropolii New Delhi, Mumbai i Kalkuty.⁸ Od 100.000 do 200.000 kobiet i dziewcząt nepalskich zostało sprzedanych w Indiach centralnych i północnych, Południowej Azji i Środkowym Wschodzie. Raporty mówią, że każdego roku przemycanych do Indii jest od 5.000 do 7.000 nepalskich kobiet i dziewcząt. Pakistan jest jednym z głównych krajów przeznaczenia przetrutów z Bangladeszu. Uważa się, że w ciągu ostatnich 10 lat prawie 200.000 kobiet (pomiędzy 12 a 30 rokiem życia) zostało tam sprzedanych.⁹

Ci, którzy proszą o azyl polityczny w Pakistanie oraz uchodźcy (w szczególności kobiety i dzieci), stają się łatwą ofiarą handlarzy i każdego miesiąca zostaje wprowadzonych od 200 do 400, a na-

- Większość ofiar pochodzi z Azji (ponad 225.000 ofiar każdego roku z Azji Południowo – Wschodniej i ponad 150.000 z Azji Południowej)
- Były Związek Radziecki wydaje się być nowym, głównym źródłem z ponad 100.000 osób sprzedanych w celu prostytucji lub wykorzystywania seksualnego.
- 75.000 lub więcej jest sprzedawanych z Europy Wschodniej.⁵
- Każdego roku od 200.000 do 500.000 kobiet jest przemycanych z Ameryki Łacińskiej do Stanów Zjednoczonych i Europy.
- Kolejne 50.000 pochodzi z Afryki.

Powszechność występowania tego problemu można zrozumieć analizując poniższe szacunki.

wet więcej emigrantów. ECPAT (Położyć kres prostytucji dziecięcej, pornografii i handlowi) szacuje, że w Pakistanie 20.000 dzieci zajmuje się prostytucją.

Sri Lanka jest jednym z ulubionych celów turystyki seksualnej i jest uważana za „pedofilski raj”. Ok. 10.000 dzieci w wieku od 6 do 14 roku życia jest sprzedawanych wewnątrz kraju i stało się niewolnikami w domach publicznych Sri Lanki.¹⁰

Z wywiezionych kobiet, 10.000 trudni się prostytucją w Kuwejcie.¹¹ Caritas na Sri Lance szacuje, że w połowie lat 90-tych około 45.000 kobiet wymigrowało do krajów Azji Zachodniej.¹²

⁵ Francis T. Miko and Grace Park, *Trafficking In Women and Children: The US and International Response*, Congressional Research Service Report 98-649 C, May 10, 2000 (Dostępny na: <http://usinfo.state.gov/topical/global/traffic/crs0510.htm>, 16.07.02).

⁶ „landmark Judgement on Bangladeski Woman Trafficking to India”, *AP World News*, May 9, 2001

⁷ The Protection Project, *2002 Human Rights Report on Trafficking In Persons, especially Women and Children. A Country – by – Country report on a Contemporary Form of Slavery* (<http://> , 24.07.02).

⁸ *Jak wyżej*

⁹ *Jak wyżej*

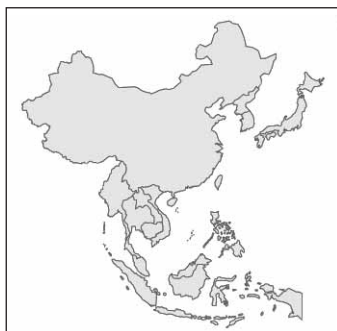
¹⁰ Patrz „Landmark Judgement”, *AP Word News*, May 9, 2001

¹¹ The Protection Project, *2002 Human Rights Report*.

¹² A. Kathleen, *Some Observations from Sri Lanka*, Caritas Sri Lanka, October 1999 (Unpublished paper).

Azja Południowo – Wschodnia

Oblicza się, że 30.000 kambodżańskich kobiet zostało wywiezionych i zmuszonych do pracy w sąsiednich krajach azjatyckich, w szczególności w Tajlandii, Malezji i na Tajwanie.¹³ W Kambodży



jest od 50.000 do 55.000 osób, które pracują na rynku usług seksualnych. 40% stanowią Wietnamki, a reszta to kobiety i dziewczęta porwane z obszarów wiejskich.¹⁴ Światowy Kongres Przeciw Zarobkowemu Wykorzystywaniu Seksualnemu Dzieci ujawnia, że w Kambodży blisko 20.000 dzieci zajmuje się prostytucją.¹⁵

Rząd Laosu szacuje, że ponad 15.000 młodocianych z prowincji Savannakhet poszukiwało pracy w Tajlandii.¹⁶

Od 20.000 do 30.000 kobiet i dziewcząt zostało wywiezionych specjalnie do domów publicznych w Tajlandii. Od stycznia do czerwca 2001 zostało aresztowanych i wydalonych ponad 92.000 nielegalnych emigrantów birmańskich.¹⁷

Według filipińskiej organizacji pozarządowej Gabriella, na Filipinach jest około 600.000 prostytutek. Od 50.000 do 60.000 dzieci zajmuje się prostytucją. Inne raporty ujawniają, że 60/80% Filipinek zatrudnionych zagranicą to pomoce domowe i kobiety do towarzystwa. W pierwszych dziesięciu miesiącach 1998r., 640.054 Filipińczyków (o 3,5% więcej niż w poprzednim roku) opuściło kraj w poszukiwaniu pracy zagranicą. Wielu nie zostało zarejestrowanych i dlatego trudno ocenić, ilu stało się ofiarami handlu. Oblicza się, że w Południowej Korei jest 80.000 nielegalnych pracowników z Filipin i ponad 130.000 zarejestrowanych. W Japonii, gdzie filipińskie kobiety kończą jako damy do towarzystwa, 35.200 pracuje nielegalnie.¹⁸

Według UNICEF, od 40.000 do 70.000 młodych, w szczególności dziewczynek, jest związanych ze światem prostytucji dziecięcej w Indonezji. Indonezyjki są sprzedawane do różnych krajów. Szacunki mówią o 58.000 imigrantów w Hong Kongu i ponad 4.600 prostytutkach w Malezji.

Tajlandia jest źródłem, krajem tranzytowym i docelowym dla prostytutek. Według Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO), każdego roku 200/300.000 kobiet jest przemycających do Tajlandii. Pochodzą one z Kambodży, Myanmaru, Lao PDR i innych krajów. Dane tajlandzkiego rządu

na temat handlu ludźmi mówią o 60.000 dzieci sprzedanych do prostytucji. Inny raport szacuje, że od 100.000 do 200.000 tajlandzkich kobiet pracuje zagranicą w domach publicznych i nocnych lokalach.¹⁹

Dane na temat Wietnamu wskazują, że od 1991r. prawie 10.400 kobiet zostało sprzedanych chińskim mężczyznom jako żony zamawiane korespondencyjnie. Wiele z nich zostało potem zmuszonych do prostytucji. Koalicja Przeciw Handlowi Kobietami (Azja rejon Pacyfiku) szacuje, że jest ich od 60.000 do 200.000, a 6,3% z nich ma mniej niż 16 lat.²⁰

Azja Wschodnia

90% spośród 150.000 prostitutek w Japonii pochodzi z innych krajów. W 2000r. Chiny zadały cios handlowi ludźmi, uwalniając 110.000 kobiet i 13.000 dzieci. Do Chin przywozi się bardzo wiele kobiet, które zostają następnie sprzedane jako żony. Oblicza się, że 50.000 kobiet zostało sprzedanych w celu wydania ich za mąż wbrew własnej woli.



Wśród danych dotyczących handlu ludźmi w Południowej Korei jest przypadek zauważony przez prywatną telewizję kazachską, która ujawniła prawie 2.000 kobiet kazachskich, zatrudnionych w przemyśle seksualnym w Korei Południowej. Według danych z kwietnia 2002 r., od stycznia do kwietnia 2000r. do Korei Południowej przybyło do 6.000 Rosjanek.²¹ W styczniu 2002r. policja aresztowała i skazała członków lo-

¹³ The protection Project, 2002 Human Rights Report

¹⁴ Sofiani Subki, „Helping sex slaves”, in Asia Intelligence Wire, July 18, 2002

¹⁵ The Protection Project, 2002 Human Rights Report.

¹⁶ UNIFEM East and South-East Asia, Trafficking In Women and Children, Mekong Sub-region, 23 September 1998 (, 30.07.02).

¹⁷ Jak wyżej

¹⁸ Gabriela, „Stop Sex Trafficking of Filipino Women and Children!” June 1999 (, 30.07.02).

¹⁹ Jak wyżej

²⁰ Jak wyżej

²¹ „Trapped In modern slavery: Sex trafficking turns Russian women into Korean pawns” Ben Joty (, 30.07.02).

kalnej sieci pracodawców i właścicieli południowokoreańskich barów. W tym samym roku Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (OIM) pomogła peruwiańskim kobietom, ofiarom handlu, odnalezionym w Korei Południowej.

Azja Zachodnia

Zjednoczone Emiraty Arabskie były celem ponad 500.000 osób, z których większość to kobiety pochodzące z byłego Związku Radzieckiego pod jego upadku w 1991r. Szacuje się, że każdego roku od 2.000 do 3.000 kobiet jest wywożonych do Izraela. Ponieważ dokładna liczba nie jest znana, mówi się, że 10.000 kobiet zostało przemyconych do Izraela w ciągu ostatnich dziesięciu lat i że w tym kraju każdego dnia ma miejsce do 25.000 transakcji o charakterze seksualnym.²²



Europa Wschodnia

Mołdawskie tajne służby bezpieczeństwa ujawniają, że ponad 600.000 obywateli tego kraju pracuje nielegalnie zagranicą.

70.000/80.000 tych emigrantów to kobiety, z których wiele trafiło do prostytucji. Oblicza się, że każdego dnia w celu wykorzystania seksualnego zostaje przetrzyconych około 50 lub 60 kobiet.²³ W 1999r. organizacja pozarządowa La Strada, która zajmuje się handlem ludźmi, ogłosiła, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat 420.000 kobiet zostało sprzedanych w celu prostytucji.²⁴ Każdego miesiąca około 1.000 mieszkank jednego ukraińskiego miasta wyjeżdża szukać pracy zagranicą. Rośnie liczba żon sprzedanych drogą pocztową: prawie 2.000 każdego roku.²⁵

La Strada szacuje, że w Polsce jest od 1.200 do 10.000 Bułgarek zmuszonych do prostytucji. Oprócz tego są kobiety przemycone z innych kra-



jów wschodniej Europy i z byłego Związku Radzieckiego. Mówi się, że około 15.000 prostytutek w Polsce pochodzi zza granicy.²⁶ Według Grupy na Rzecz Praw Człowieka, 10.000 Bułgarek jest zmuszanych do prostytucji. 70% prostytutek z Dubaju pochodzi z Bułgarii. Każdego roku 2.000 Litwinek zostaje sprzedanych do krajów Europy Zachodniej.²⁷ Oblicza się, że na Bałkanach od 175.000 do 500.000 młodych kobiet jest zmuszanych do prostytucji.²⁸

Europa Zachodnia

Wszystkie kraje Europy zachodniej przyjmują kobiety – ofiary handlu z całego świata. Oblicza się, że każdego roku do krajów Europy Zachodniej zostaje przetrzyconych 120.000 kobiet, pochodzących, przede wszystkim z Europy Środkowej, Wschodniej lub Federacji Rosyjskiej. Tylko z samej Albanii pochodzi 30.000 kobiet, które uprawiają prostytucję w Europie.²⁹ Większość kobiet przywożonych z Afryki, nawet 50.000, pochodzi z Nigerii i pracuje na europejskich ulicach (przede wszystkim we Włoszech, gdzie szacuje się, że jest tam 30.000 nigeryjskich prostytutek).³⁰ Inne afrykańskie kobiety i nastolatki przywiezione do Europy Zachodniej pochodzą z Ghany, Maroka, Beninu i Tunezji. Według rzecznika ONZ, nawet do 75.000 Brazylijek zostało przywiezionych do Europy, przede wszystkim do Zjednoczonego Królestwa, po-



²² The Protection Project, 2002 Human Rights Report.

²³ Minnesota Advocates for Human Rights, Trafficking In Women: Moldova and Ukraine, Minneapolis, December 2000, 26.

(<http://www.mnadvocates.org/Publications/Women%20Publications/TraffickingReport.pdf>)

²⁴ Jak wyżej

²⁵ The Protection Project, 2002 Human Rights Report.

²⁶ Jak wyżej

²⁷ Jak wyżej

²⁸ „OCSE Examines Forced Prostitution”, Reuters/central Europe Online, April 27, 2001

²⁹ „Albania Girls Sold Into Sex Trade”, ABCNEWS.com, May 21, 2001

³⁰ TED case studiem, The Trafficking of Nigeria women into Italy, January 2002 (, 30.07.02) (<http://www.american.edu?TED/italian-trafficking.htm#rl>, 30.07.02)

przez Portugalię. Tylko w samych Krajach Południowych jest prawdopodobnie 5.000 Kolumbijek zmuszonych do prostytucji. 50% prostytutek z Amsterdamu, Rotterdamu i Utrechtu pochodzi z republiki Dominikany.³¹ Oblicza się, że w Hiszpanii jest 300.000 prostytutek. Większość z nich to nielegalne imigrantki.³²

Afryka

Oblicza się, że każdego roku z Afryki „eksportuje” się ponad 50.000 ofiar. Jak już wcześniej powiedziano, większość z nich to Nigeryjki (patrz Europa). Służby Imigracyjne Ghany szacują, że od 1998 a 2000r. z



kraju zostało wywiezionych 3.582 kobiet.³³ W 1999r., według szacunków, od 12.000 do 20.000 etiopskich kobiet pracowało w warunkach ciężkich nadużyć jako pomoce domowe w Libanie.³⁴ Dane zaprezentowane przez rząd USA pokazują, że w ciągu ostatnich lat, 14.000 kobiet i dzieci zostało porwanych w południowym Sudanie i wywiezionych do Sudanu zachodniego i północnego.³⁵

W niektórych częściach Afryki handel dziećmi stał się bardzo powszechnym problemem. Według UNICEF, w środkowej i zachodniej Afryce z jednego kraju do drugiego jest sprzedawanych ponad 200.000 dzieci.³⁶ W Angoli jest prawdopodobnie 10.000 bezdomnych dzieci, z których wiele jest przekonywanych do prostytucji.³⁷ Studium przeprowadzone w 2000r. przez rząd Zambii pokazuje, że w tym kraju do 563.000 dzieci w wieku pomiędzy 5 a 17 lat było zatrudnionych przy niektórych formach prac domowych i prostytucji.³⁸ Mary Robinson, była Wysoka Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka, odnosząc się do setek dzieci porwanych w Sudanie i Ugandzie przez Armię Lord's Resistance powiedziała, że duża część z 6.000 zaginionych dzieci było zatrudnionych jako żołnierze, tragarze lub niewolnicy seksualni przez buntowników.³⁹

Do Gwinei równikowej trafiło prawie 18.000 dzieci w wieku pomiędzy 10 a 14 rokiem życia z Beninu, Burkina Faso, Ghany, Mali, Mauretanii,

Nigerii i Togo. Oblicza się, że w Gambii ekonomicznie aktywnych jest 49.000 dzieci pomiędzy 10 a 14 rokiem życia.⁴⁰

Ameryka Łacińska

Niektórzy eksperci szacują, że każdego roku z Ameryki Łacińskiej do Stanów Zjednoczonych i Europy przywozi się 200.000/500.000 kobiet.

W Republice Dominikany prostytuuje się 50.000 kobiet, będąc do usług turystów seksualnych, którzy każdego roku przybywają do tego miejsca.⁴¹ Według Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM), prawie 70.000 Dominikanek jest zaangażowanych w przemysł seksualny zagranicą. Większość z nich jest zmuszana do prostytucji przez przemytników imigrantów. Handlarze zwabiają kobiety fałszywymi obietnicami pracy i wywożą je nielegalnie do innych krajów takich jak Hiszpania, Holandia, Włochy, Niemcy, Szwajcaria, Argentyna i pobliskich krajów karaibskich.⁴² Oblicza się, że w Brazylii jest 100.000 dzieci, które mieszkają i pracują na ulicy, z których



³¹ The Protection Project, 2002 Human Rights Report.

³² „Spanish region draws up pionier legislation to regulate brothel prostitution” AP Word News, Aug 2, 2002

³³ „New IOM Figurek on the Globar Scale of Trafficking”, Trafficking In Migrants – Quarterly Bulletin, April 2001 (http://www.iom.int//DOCUMENTS/PUBLICATION/EN/tm_23.pdf, 30.07.02).

³⁴ *Jak wyżej* 35 The Protection Project, 2002 Human Rights Report 36 Fact Sweet on Human Trafficking (http://www.undcp.org/trafficking_fact_sheet.html)

³⁷ The Protection Project, 2002 Human Rights Report

³⁸ *Jak wyżej*

³⁹ Hundreds of Children Will be Sold into Slavery I Africa (http://ananova.com/news/story/sm_264656.html)

⁴⁰ The Protection Project, 2002 Human Rights Report.

⁴¹ *Jak wyżej*

⁴² „Trafficking In Women from the Dominican republic for Sexual Exploitation”, International Organization for Migration, June 1996, also „DOMINIAN REPUBLIC PROSTITUTION IOM denounces forced prostitution od Dominican women”, EFE News Sernice, 24th September 2002.

wiele jest wykorzystywanych seksualnie.⁴³ Istnieje także handel: dziewczyny ze slumsów są wysyłane w odległe rejony górnicze, gdzie są wykorzystywane seksualnie przez górników. Każdego miesiąca w Meksyku prawie 100.000 dzieci i nastolatków trafia w sieci dziecięcej prostytucji, kierowanej przez mafię lub grupy przestępczości zorganizowanej.⁴⁴

Szacuje się, że w Kolumbii każdego dnia sprzedawanych jest dziesięć kobiet i aktualnie zagranicą jest 500.000 kolumbijskich kobiet i dzieci ofiar wykorzystywania seksualnego i przymusowej pracy. Ponieważ sytuacja wewnętrzna pogarsza się, coraz więcej kobiet i dzieci zostaje wciągniętych w handel ludźmi, ponieważ próbują opuścić kraj w poszukiwaniu lepszych warunków życia.⁴⁵ Według ostatnich raportów medialnych, na Kostaryce, jedynie w mieście San Jose (jeden z celów turystów seksualnych przyjeżdżających z Ameryki Północnej),⁴⁶ prostytuuje się 3.000 kobiet i dziewcząt.

W Wenezueli prostytucją zajmuje się ponad 40.000 dzieci. Około 24.000 dzieci jest przemycających z Boliwii do północnego Chile, do Argentyny lub Brazylii.

Stany Zjednoczone i Kanada

Stany Zjednoczone są jednym z krajów docelowych dla kobiet i dzieci przywożonych z całego świata dla celów seksualnych.



Według CIA (Centralne Biuro Wywiadowcze), każdego roku do USA dociera od 50.000 do 100.000 kobiet będących ofiarami handlu. W ostatnich dziesięciu latach, do USA przywieziono ok. 750.000 kobiet.⁴⁷ UNICEF szacuje, że w tym kraju jest od 90.000 do 300.000 nieletnich, którzy uprawiają prostytucję.

Oblicza się, że każdego roku do Kanady przywozi się prawie 16.000 osób, ale trudno ustalić, ile z nich zmuszanych jest do prostytucji.⁴⁸

⁴³ Donna M. Hughes, Factbook on Global Sexual Exploitation.

⁴⁴ Elena Azola and Diego Cevallos, „Sterole At Age 12, AIDS At 14”, IPS, 10 February 1998

⁴⁵ Patrz „New IOM Figurek”

⁴⁶ The Protection Project, 2002 Human Rights Report

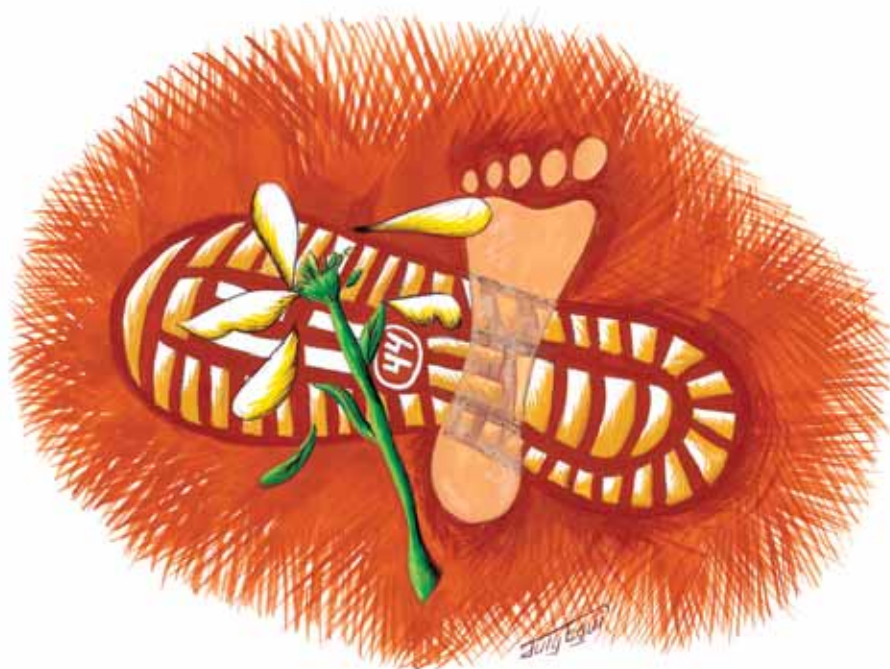
⁴⁷ Jak wyżej

⁴⁸ Jak wyżej

Pytania na warsztaty

1. Jakie są Wasze reakcje i odczucia po przeczytaniu tej sekcji poświęconej zasięgowi problemu?
2. Czy znacie sytuację handlu kobietami i dziećmi w Waszym kraju lub regionie? Czy zdarza się to na poziomie lokalnym czy/i międzynarodowym?
3. Czy możecie wyróżnić organizacje pozarządowe (ONG) i inne, które zajmują się kobietami i dziećmi – ofiarami handlu i które mogą Wam pomóc poznać zasięg tego problemu?
4. Jakie są warunki ekonomiczne, społeczne, polityczne i kulturalne w Waszym kraju lub regionie, które przyczyniają się do wzrostu handlu ludźmi w celach wykorzystania seksualnego?
5. Przeanalizujcie Dodatek i modele handlu ludźmi, poprzez które odbywa się ten proceder z lub do Waszego kraju lub regionu. Co Was zaskakuje w tych modelach?

Przyczyny handlu ludźmi



Przyczyny

Rozpatrując faktory popytu i podaży, które sprzyjają rozprzestrzenianiu się handlu ludźmi, możemy zidentyfikować niektóre przyczyny tego zjawiska według aspektów społeczno – kulturalnych, ekonomicznych i politycznych życia.

Aspekty popytu

Spółeczno – kulturowe

- Analfabetyzm i niewystarczające możliwości nauki i zatrudnienia; brak perspektywy w nauce.
- Patriarchat (system dominacji męskiej) który jest główną przyczyną dyskryminacji kobiet i dzieci.
- Rozpad tradycyjnych wartości rodzinnych i rozwój konsumizmu sprzyjają handlowi kobietami i dziećmi.
- Dyskryminacja rasowa, rasizm i nietolerancja związana z nią powodują, że kobiety z tych grup są bardziej narażone na handel.
- Nowe technologie i media, które przy pomocy reklamy i komercjalizacji seksu prezentują ciało kobiece jedynie jako przedmiot przyjemności seksualnej.

Aspekty podaży

Spółeczno – kulturowe

- Zachowanie męskie i rola kobiety w społeczeństwie oraz nierówna pozycja społeczno – ekonomiczna kobiet.
- Pornografia i jej rola w zwiększeniu potrzeb seksualnych. Związany jest z nią wzrost używania Internetu jako jej narzędzia i jako środka dla przestępców używanego do handlu kobietami i dziećmi.
- Patriarchat, który powoduje nierówny stosunek władzy pomiędzy mężczyznami i kobietami oraz dyskryminację tych ostatnich.
- Zachowania konsumistyczne, urynkowienie i komercjalizacja seksu, które powodują, że ciało kobiece jest uważane za towar i przedmiot przyjemności seksualnej.

Ekonomiczne

- Nierówności ekonomiczne wewnątrz kraju oraz pomiędzy krajami i regionami są jedną z głównych przyczyn wzrostu handlu kobietami.
- Feminizacja biedy, ponieważ 70% biednych na świecie to kobiety, które utrzymują swoje rodziny z prac tymczasowych w rosnącej tzw. szarej strefie.
- Globalizacja i jej wpływ na kobiety poprzez restrukturyzację i przemiany ekonomiczne oraz cięcia pomocy socjalnej, która dotyczy kobiet.
- Liberalizacja ekonomiczna, która rozluźnia kontrole i otwiera granice, ułatwiając przemieszczanie się ludności i nielegalną imigrację.
- Biznes bardzo dochodowy, ponieważ kobiety są sprzedawane i odsprzedawane wiele razy. Poza tym jest mniejsze niebezpieczeństwo bycia aresztowanym i to przyciąga organizacje przestępcze.
- Upadek reżimów komunistycznych w Centralnej i Wschodniej Europie i problemy gospodarki w okresie transformacji.

Polityczne

- Feminizacja migracji międzynarodowej poprzez kobiety, które wchodzi na rynek pracy i brak regulacji migracji zarobkowej, która dostarcza więcej okazji i kanałów do handlu kobietami.
- Konflikty wojskowe i cywilne, które zmuszają ludzi do ucieczki z ich krajów. 80% z 25 milionów uchodźców z całego świata to kobiety i dzieci, łatwe ofiary dla przestępców.
- Wzrost przestępczości międzynarodowej i rozszerzenie sieci przemytu narkotyków są źródłem innych form wyzysku.
- Mechanizmy zastosowania prawa i środki zapobiegawcze przeciwko przestępcom są nieefektywne.
- Korupcja policji, urzędników i mediatorów.

Ekonomiczne

- Popyt pracodawców na niewykwalifikowaną i taną siłę roboczą. Zajęcia dla kobiet są najprostsze, zazwyczaj to prace domowe, w sektorze rozrywkowym lub na czarno.
- Rozwój przemysłu handlu seksem i wzrost zapotrzebowania na seks. Kobiety i dzieci są komercjalizowane na różne sposoby: prostytutka, handel seksem, turystyka seksualna, bony do kupienia drogą pocztową, striptease w nocnych klubach, bar topless itd. Rozwój wykorzystywania seksualnego dzieci związany jest z faktem, że mężczyźni wolą młode kobiety i dziewczęta ze strachu przed zarażeniem się HIV.
- Plany rozwoju, które promują turystykę i modele rozwoju, które zależą od nisko opłacanych robotników napływowych.

Polityczne

- Dawne i obecne bazy wojskowe stworzyły ogromną infrastrukturę dla prostitucji.
- Nierówne lub oparte na wyzysku związki polityczne i ekonomiczne narzucone przez Północ, powodują pogorszenie się warunków życia na Południu.
- Restrykcyjne zasady emigracji zmniejszyły możliwość legalnej emigracji.
- Sprzedaż broni i wzrost konfliktów wewnętrznych i międzynarodowych podnosi liczbę uchodźców i wygnańców, które trafiają w sieć handlarzy.
- Mechanizmy zastosowania prawa i środki zapobiegawcze przeciwko przestępcom są nieefektywne.

Pytania na warsztaty

1. Opierając się na Waszym doświadczeniu, jakie inne przyczyny wchodzą w skład:
(a) aspektów podaży: społeczno – kulturalnych, ekonomicznych i politycznych?
(b) aspektów popytu: społeczno – kulturalnych, ekonomicznych i politycznych?
2. Przeanalizujcie przyczyny podane w liście i opiszcie szczegółowo ich wpływ na kobiety i dzieci.
3. W jakim stopniu patriarchyat jest jedną z głównych przyczyn, które sprzyjają handlowi kobietami i dziećmi?
4. Przeanalizujcie wpływ mediów i nowych technologii na uprzedmiotowienie i komercjalizację kobiecego ciała.



Mechanizmy i techniki handlu ludźmi

Sieci przemytu

- Są bardzo szerokie, złożone, działają w ukryciu i często są poza zasięgiem procedur sądowych.
- Wciąż się zmieniają i często dostosowują się do modeli emigracji.
- Są trudne do zidentyfikowania – przemytnicy są ekspertami: nie dają się wykryć i potrafią unikać aresztowania.
- Są dobrze ukryte – ofiary przemytu są nielegalnymi emigrantkami, więc pozostają cicho w ukryciu w obawie przed przemytnikami i przed wydaleniem.
- Korzystają z szerokiej współpracy skorumpowanych urzędników.
- Są pobudzane przez postęp technologiczny (telefon, faks, Internet), dzięki któremu powiększają zasięg zjawiska na poziomie międzynarodowym i wykorzystują nowe technologie komunikacyjne do kupna, sprzedaży i łatwej wymiany milionów zdjęć i filmów.
- Są nielegalnymi organizacjami mafii, które działają w krajach pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia.

Kluczowe osoby

Wiele osób uczestniczy w procederze handlu ludźmi: od tych, które wyszukują i przekonują kobiety i dzieci do tych, które przenoszą je z jednego kraju do drugiego.

- Agenci sieci przemytu
- Operatorzy turystyczni i biura podróży (działalność „przykrywkowa”)
- Biura pośrednictwa pracy
- Szefowie i gangi przemytników
- Organizacje przestępcze z wielu krajów
- Właściciele barów i miejscowe kobiety, które przyjmują ofiary handlu



- Rodzice, krewni i przyjaciele
- Nauczyciele
- Mieszkańcy i przywódcy wiosek
- „Mamans”, właścicielki domów publicznych
- Opiekunowie i dostawcy ofiar handlu
- Klienci barów
- Skorumpowani urzędnicy (policja, celnicy, pośrednicy oraz straż graniczna)

Niektóre techniki przemytu

- Kontakty lokalne: przemytnicy posługują się miejscowymi i mieszkańcami wiosek w celu znalezienia podatnych rodzin. To oni kontaktują się z nieświadomymi kobietami i dziećmi na stacjach kolejowych i autobusowych.
- Sprzedaż bezpośrednia: kobiety i dzieci są sprzedawane przez rodziców lub innych krewnych
- Oszustwo: agenci pozbawieni skrupułów oszukują rodziców i przekonują kobiety i dziewczęta, obiecując nieprawdziwe, dobrze płatne zatrudnienie lub małżeństwa z bogatymi mężczyznami.

- Niewolnictwo z powodu długu: zachęty finansowe dla rodzin i inne zawarte umowy wiążą dzieci i młode kobiety z niewolnictwem seksualnym i innymi formami pracy, opartymi na wyzysku; szczegóły warunków tych długów nie są jednak dobrze zdefiniowane.
- Urowadzenie: gangi kryminalne lub pośrednicy porywają kobiety i dzieci, zmuszają je do pracy oraz często sprzedają do domów publicznych
- Fałszowanie dokumentów: fałszywe dokumenty i paszporty utrudniają identyfikację lub odnalezienie ofiar przemytu.
- Łapówki: są dawane urzędnikom lub policji dla uzyskania fałszywych dokumentów lub przy przekraczaniu granicy.
- Transport: kobiety i dzieci są transportowane pieszo, na motocyklach, w minibusach, ciężarówkach i na statkach.

Pytania na warsztaty

1. Czy z dotychczas zebranych historii i informacji możecie naszkicować profil handlarzy kobiet i dzieci? Czy jesteście zaskoczeni tym, czego się dowiedzieliście?
2. Jakie są kluczowe czynniki traktowania kobiet i dzieci jako towar?
3. Dlaczego handel jest traktowany jako nowoczesna forma niewolnictwa?
4. Czy macie świadomość jakie grupy przestępcze w Waszym kraju działają w sieci handlu?
5. W nawiązaniu do problemu handlu, jakie są źródła korupcji do zdemaskowania i jak to można zrobić?

NOTATKI

Refleksja Teologiczna

Refleksja teologiczna została opisana jako:

„proces, który łączy intuicje zaczerpnięte z doświadczenia, kultury i naszej tradycji teologicznej i popycha nas do przemyślanego działania”⁴⁹

Poniższe refleksje służą do odkrycia naszej tradycji teologicznej, w której znajdujemy bogate źródła, które:

- *promują godność kobiety*
- *uznają człowieczą seksualność za dar*
- *potępiają wyzysk i niewolnictwo*
- *wymagają wzajemnego szacunku w związku pomiędzy kobietą i mężczyzną*
- *zachęcają nas do włączenia się na rzecz uwolnienia tych, którzy są niewolnikami*

Sposób refleksji nad każdą z poniższych sekcji:

1. Wyobraźcie sobie spotkanie z kobietą, która padła ofiarą handlu...usiąśćcie z nią, rozmawiajcie z nią, odkryjcie jak się czuje...potem zanotujcie Wasze odczucia i myśli.
2. Przeczytajcie i zastanówcie się nad jedną z poniższych sekcji.
3. Jakie są Wasze reakcje na to, co przeczytaliście i co jest ich powodem?
4. Jakie aspekty wystawiają na próbę Waszą wiarę i Wasze chrześcijańskie życie?
5. Znamy kobiety teologów, które obecnie piszą na temat kobiet i przemocy? Możecie zastanowić się nad tym, co mówią?⁵⁰
6. W jaki sposób jesteście wzywani do działania w pierwszej osobie?

⁴⁹ School Sisters of Notre Dame, *Trafficking*, Shalom North America, March 2002, p.1

⁵⁰ Na przykład: Mary John Mananzan, Mary Grey, Elsa tamez, Letty Russell, *Women Resisting Violence: Spirituality for Life*, Orbis Books, New York, 1996

a. Przemyslenia nad pogrzebem Tiny Motoc

(Refleksja napisana przez Siostrę Eugenię, Misjonarkę Matki Bożej Pocieszenia, dla Tiny, dwudziestoletniej Rumunki, ofiary handlu kobietami, przywiezionej do Włoch, która została znaleziona martwa na jednej z ulic okolic Turynu w lutym 2001r.)

Tina, ofiaruj nam twoje przebaczenie

Najdroższa Tino,
Zebrałyśmy się wspólnie w tym kościele, żeby pożegnać się z tobą, zanim twoje ciało wróci do Ojczyzny. W tym momencie chciałabym oddać głos tylu ludziom, obecnym i nieobecnym. Wspólnie chcemy prosić cię o wybaczenie za naszą odpowiedzialność osobistą i zbiorową. Twoje młode życie, rozbite trzynaście miesięcy temu, ciąży nam straszliwie w naszej świadomości i czujemy potrzebę twojego przebaczenia, jesteśmy też zmotywowani do walki z wszystkimi formami niewolnictwa i wyzysku.

- Prosimy o wybaczenie twoją córeczkę Elisę, którą zostawiłaś w Rumunii kilka miesięcy po narodzinach; prosimy o wybaczenie twoją mamę i wszystkie matki oplakujące setki młodych córek przybyłych do Włoch ze złudzeniem życia pełnego nadziei, które zostały zabrane przez śmierć tak okrutną i upokarzającą jak twoja.
- Tina, wybacz hipokryzję naszego społeczeństwa dobrobytu i konsumpcji, które wychwala rozwój i postęp technologiczny, ale które zapomniało o szacunku dla godności i świętości każdej osoby.
- Wybacz milczącą zgodę naszych władz, które pozwalają lub tolerują to nowe niewolnictwo 2000 i nie chcą zniszczyć organizacji handlujących istotami ludzkimi pozwalając, żeby życie tysięcy bezbronnych młodych zostało zniszczone przez podłe interesy i zarobek.
- Wybacz siłom porządkowym, które nie ochroniły cię ani nie obroniły, ponieważ byłaś nielegalną imigrantką, pozbawioną tożsamości i przez to obrabowaną także z twojej godności i wolności.
- Wybacz szczególnie tym, którzy każdej nocy cię szukali, gwałcili, używali jako przedmiotu przyjemności, żeby potem znów wyrzucić cię



na ulicę jak śmieci, współpracując z twoimi prześladowcami i podnosząc ich zarobki, płacąc opłatę przeznaczoną na utrzymanie przestępczości zorganizowanej.

- Wybacz władzom religijnym, które nie potrafiły wykrzyknąć wystarczająco głośno twojego bólu i wydać niesprawiedliwość twojego wyzysku i twojego upodlenia w niewolnictwie. Podczas Świętego Roku Wielkiego Jubileuszu na próżno czekałaś, żeby rozbili twoje łańcuchy i żeby urzeczywistnił się dla ciebie i twoich koleżanek z ulicy „Rok łaski i miłosierdzia Pańskiego” (Łk 4,19).
- Wybacz zachowanie tylu chrześcijan i dobrych obywateli, którzy osądzili cię i wydali na ciebie wyrok, ponieważ przeszkadzałaś tak jak nierządnicą z Ewangelii, brudziłaś nasze ulice i upokarzałaś nasz fałszywy wstyd.
- Proszę cię o wybaczenie w imieniu nas, wszystkich kobiet, ponieważ z obojętnością i znową milczenia zignorowałyśmy twój krzyk

bólu i zostawiłyśmy cię samą „na ulicy”, żebyś przeżywała dramat twojej samotności, pogardy, udręki i strachu.

- Proszę cię o wybaczenie, Tina, również w imieniu twojego zabójcy, który w barbarzyński sposób okaleczył twoje młode ciało. Ale nie tylko on jest odpowiedzialny za twoją śmierć. Faktycznie w chwili śmierci ty byłaś już martwa. Ileż osób zabiło marzenia i oczekiwania twoich 20 lat! Wszyscy czujemy się winni i współodpowiedzialni za tą śmierć: z tego powodu prosimy o Boże miłosierdzie.

Teraz pragniemy dla ciebie odpoczynku w pokoju i miłości Boga, który jest Ojcem wszystkich odrzuconych, zrozpaczonych, upokarzanych i pogardzanych przez historię, ponieważ On: „Zrzucił władców z tronów i wywyższył biedaków”; On „Obsypał dobrami głodnych, a bogatych odesłał z pustymi rękami” (Łk 2,52-53). On osuszy teraz wszystkie twoje łzy i podaruje ci radość spokoju i życia wiecznego. Do małej Elisy, która stała się sierotą i do twojej rodziny niech dotrze pocieszenie z naszej modlitwy, solidarność i współuczestnictwo w ich wielkim bólu. Dla nas, świadomość i obowiązek obrony i uwolnienia wszystkich niewolnic dwudziestego pierwszego wieku.

Amen!

(Parafia Jezusa Zbawiciela,
Turyn, 23 marca 2002 – dzień jej pogrzebu)

b. Stary Testament i ciemnienie

Według Elsy Tamez, w Starym Testamencie jest dziewięć różnych słów, które wyrażają różne typy „ciemnienia”.⁵¹ Rozmyślając nad sytuacją kobiet i dzieci, ofiar handlu, wydaje się, że są one poddawane, jeśli nie wszystkie to w większości, różnym typom ciemnienia, ponieważ handel jest „strasliwą obrazą dla godności ludzkiej i ciężkim pogwałceniem fundamentalnych praw człowieka” (Jan Paweł II). Gdy będziecie czytać i rozmyślać nad odnośnikami do Starego Testamentu, wspomnijcie historie kobiet, które zostały wykorzystane w ten sposób.

ANAH: znaczy „ciemnić, wykorzystać, poniżyć, upodlić; uprzedmiotwić; zdominować; dręczyć, straszyć; zmusić lub zgwałcić kobietę”. Rdz 15:13; Wj 3:7; 2 Sm 13:12 – 14, Ps 119:107.

ASHAQ: znaczy „ciemnić, zdobyć przemocą lub wymusić”. Prz 14,31; 28:3; Ez 22:7 – 12; Koh 5:8; Jr 22:3.

LAHATS: znaczy „ciemnić; wywierać nacisk, miażdżyć lub unicestwić; molestować, odepchnąć lub zamknąć”. Wj 3:9; Pwt 26:7; Iz 19:20; Am 6:14.

NAGASH: znaczy „ciemnić, wykorzystać, zmusić, wywierać nacisk”. Wj 5:6; 10:14; Hi 39:7.

YANAH: znaczy „ciemnić, wykorzystać, zdominować w brutalny sposób, zdominować, położyć kres, złupić, wprowadzić w błąd, oszukiwać”. Zk 3:1; Ez 22:3; 22:6; 22:25 – 26; 22:29.

RATSATS: znaczy „deptać, zgnieść i roztrzaskać”. Jr 22:17, Hi 20 : 19; Iz 36:6; Jl 9:53; Ps 74:14.

DAKA: znaczy „rozdrabniać, zetrzeć na proch i zgnieść”. Ps 72:4; 85:11; 94:5; Jr 44:10; Iz 19:10; 57:1; Hi 34:25.

DAK: znaczy „zniszczyć, ciemnić, dręczyć”. Ps 9:9; 10:12; 10:17 – 18; 74.

TOK: znaczy „ciemnienie i tyrania”. Ps 55:11; Prz 10:7; 55:11.

c. Jezus i prostytutki

Warto zauważyć kilka kobiet, które, zdefiniowane jako prostytutki w Starym i Nowym Testamencie, są wspomniane życzliwie.

⁵¹ Elza Tamez, *Bible of Oppressed*, Orbis Books, New York, 1982.

Jedna z nich, Rahab, przyjęła i ukryła szpiegów wysłanych przez Jozuego dla zbadania ziemi obiecanej (Joz 2,1 – 21). Swoją życzliwością dążyła do otrzymania schronienia dla siebie i swojej rodziny, gdyby Izraelici zniszczyli Jericho (Joz 6, 22 – 25). Oprócz niej była także „dobra” prostytutka, która pozwoliła, żeby koleżanka wzięła jej dziecko, zamiast pozwolić przerażać je na pół tak, jak to rozkazał zrobić król Salomon (1 Król 3, 16 – 28).

Prorokowi Osea Bóg rozkazał „Idź, weź sobie za żonę prostytutkę i miej dzieci z prostytutką” jako znak dla narodu żydowskiego (Oz 1,2 – 9; 3,1 – 3).

W Nowym Testamencie spotykamy Samarytankę, która była żoną pięciu mężczyzn, zanim zaczęła żyć z jednym, który nie był jej mężem (Jn 4,18). Jezus uczynił ją „apostołką” Samarii. Potem była grzesznica, która umyła stopy Jezusowi i namaściła je. Jezus powiedział, że ukochał ją bardzo i dlatego zostały jej odpuszczone liczne grzechy (Łk 7, 36 – 50). Potem była nierządnicą, którą Jezus ocalił od ukamienowania przez faryzeuszów i skrybów. Jezus nie ukarał jej, chociaż powiedział „Idź i od teraz nie grzesz już” (Jn 8, 1-11).

(PRZYWRÓCIĆ GODNOŚĆ NIGERYJSKIEJ KOBIETY List Pastorski Konferencji Episkopatu Biskupów Katolickich Nigerii)

d. Godność Kobiety: ze społecznych nauk katolickich i listów Jana Pawła II

Gaudium et Spes

II Wybór Watykański ubolewał nad faktem, że podstawowe prawa kobiet nie są powszechnie respektowane:

Dzieje się tak, gdy odmawia się kobiecie prawa wolnego wyboru męża i obrania sobie określonego stanu życia lub dostępu do edukacji i kultury równego z tym, który przysługują mężczyźnie (Konstytucja pasterska na temat Kościoła we współczesnym świecie, *Gaudium et Spes* n.29)

Mulieris Dignitatem

Jan Paweł II w swojej *Mulieris Dignitatem* (O kobiecej godności, 1988) powiedział:

Kościół pragnie podziękować Najświętszej Trójcy za „misterium kobiety” i za każdą kobietę – za to, co stanowi wieczną miarę jej kobiecej godności, za „wielkie dzieła Boga”, które w historii generacji ludzkich spełniły się w niej i z jej pomocą (n.31).

List do kobiet (1995)

W Liście do kobiet (1995) Jan Paweł II napisał:

Często godność kobiet nie była uznawana, a ich zalety - wypaczane; często były spychane na margines społeczeństwa, a nawet do niewolnictwa. To przeszkodziło kobietom być naprawdę sobą i spowodowało duchowe zubożenie ludzkości (n.3).

Międzynarodowa Konferencja na temat handlu ludźmi:

List Jana Pawła II

W ostatnim liście do Arcybiskupa Jean – Luisa Taurana, z okazji Międzynarodowej Konferencji „Niewolnictwo XXI wieku: wymiar praw człowieka w handlu ludźmi”, Papież Jan Paweł II napisał:

Handel istotami ludzkimi stanowi zniewagę godności ludzkiej i ciężkie pogwałcenie praw osoby. Już II Sobór Watykański zdefiniował jako „wstydlive” niewolnictwo, prostytutkę, handel kobietami i młodocianymi oraz haniebne warunki pracy, poprzez które pracownicy są traktowani jedynie jako instrumenty do zarabiania pieniędzy, a nie jako osoby wolne i odpowiedzialne” i które „choć niszczą cywilizację ludzką, jeszcze bardziej brudzą tych, którzy tak się zachowują...i ciężko obrażają honor Stwórcy” (*Gaudium et spes*, n.27). Te sytuacje są ciosem dla fundamentalnych wartości, podzielanych przez wszystkie kultury i narody, wartości zakorzenionych w samej naturze ludzkiej osoby.

MODLITWA O KONIEC HANDLU LUDŹMI

Boże, nasze słowa nie mogą wyrazić
tego, co nasze umysły mogą z trudem objąć
i co czują nasze serca,
gdy dowiadujemy się o kobietach i dziewczętach, które zostały oszukane
i przewiezione w nieznane miejsca
w celu wyzysku lub molestowania seksualnego,
powodowanych przez ludzką chciwość i zarobek.

Teraz, w naszym świecie
nasze serca zostały zasmucone, nasze dusze oburzone,
ponieważ godność i prawa tych osób są łamane pogrózkami,
oszustwem i siłą.

Podnosimy nasz krzyk przeciw poniżającej praktyce handlu ludźmi
i modlimy się, żeby to mogło się skończyć.
Wzmocnij tych, którzy mają delikatne dusze
i tych, którzy mają złamane serce.

Spraw, żeby spełniły się Twoje obietnice
ukoj miłością i czułością te nasze siostry
i odeślij z pustymi rękami wyzyskiwaczy.
Daj nam mądrość i odwagę,
żeby trwać wspólnie z nimi,
aż razem będziemy mogli znaleźć drogi wolności,
która jest twoim darem dla nas wszystkich.⁵²

⁵² SSND Trafficking Reflection Booklet, Canadian province, p.10

Pytania na warsztaty

- 1. Jak możemy rozwinąć duchowość życia, która zdoła przeciwstawić się przemocy wobec kobiet i dzieci?**
- 2. Jak może wyzdrowieć i odzyskać czystość ktoś, kto został sprzedany i traktowany jak towar?**
- 3. Jak kobiety mogą przejść od wizji bycia ofiarą do nowej perspektywy siły i zdobycia władzy?**
- 4. Jak można stawić czoła wyzyskowi i niewolnictwu i jak można zachęcić mężczyzn i kobiety, które zajmują się tym procederem do zmiany życia?**
- 5. Jak mogą się zmienić związki pomiędzy dwoma płciami tak, żeby kobiety były traktowane z godnością?**

e. Strategie dla Zgromadzeń religijnych i ich współpracowników

Handel kobietami i dziećmi jest problemem na skalę światową, który wymaga pilnego i skoncentrowanego rozwiązania. Ważne jest kompletne przedstawienie różnych aspektów handlu, żeby zidentyfikować zasięg polityczny, ekonomiczny, społeczny, prawny i instytucjonalny tego zjawiska. Połączenie tych czynników na różnych poziomach jest decydujące dla zwalczania tego procederu.

Oto niektóre kroki do zrobienia wspólnie z innymi osobami. Jako osoby duchowne mamy możliwość zaangażowania się w bezpośrednio działanie z ofiarami handlu, w prewencyjne programy edukacyjne, w programy resocjalizacyjne, w poszukiwanie i wywieranie nacisków politycznych. Gdy kongregacje religijne współdziałają na poziomie międzynarodowym, w laboratoriach i grupach roboczych, mogą połączyć bardziej efektywnie swoje zasoby i umiejętności i stać się nośnikami zmian.

1. e. Wyszukiwanie, gromadzenie danych, rozprzestrzenianie informacji

- Zebranie danych o handlu jest podstawą dla efektywnego planu działania i dla stworzenia programu (dane powinny być podzielone na płeć i wiek).
- Przygotować spis organizacji narodowych i regionalnych, które zajmują się zjawiskiem handlu ludźmi.
- Rozpowszechniać dane i informacje w różnych językach.
- Ustanowić grupę poszukiwań interdyscyplinarnych.
- Stworzyć powiązania pomiędzy uniwersytetami i osobami, które „pracują w tym obszarze”, pomiędzy organizacjami i osobami zaangażowanymi w zmianę życia tych, którzy są podatni na bycie ofiarami handlu.
- Używać wachlarza praw człowieka dla dokumentowania pogwałcenia praw człowieka związanego z handlem kobietami i dziećmi.

2. Zwiększanie i wspomaganie wrażliwości

- Organizować kampanie uwrażliwiające na handel ludźmi na poziomie lokalnym, naro-

dowym i regionalnym, żeby zmobilizować różne grupy: począwszy od kobiet i dzieci aż do podejmujących decyzje polityczne, organizacje rządowe i pozarządowe, kongregacje religijne i instytucje duchowne.

- Zwiększyć wrażliwość na systemy pomocnicze handlu ludźmi: agencje pracy, przemysł turystyczny, sieć prostytutki, bezpośrednią prostytutkę dla żołnierzy.
- Używać strategicznie mediów dla zagwarantowania szerokiego wydzwięku problemu na poziomie narodowym i międzynarodowym, dla stworzenia opinii publicznej i wywierania presji politycznych dla zatrzymania handlu kobietami.
- Zwiększyć zaangażowanie dla wsparcia tej sprawy i wprowadzić silny element uwrażliwienia na kwestie dotyczące kobiet i dziewcząt
- Promować refleksję i dyskusję teologiczną w kościołach i parafiach na temat niewątpliwego istnienia „kupców” usług seksualnych i na temat skutków tego faktu dla wspólnoty kobiet i mężczyzn w kościele.
- Promować brak tolerancji społecznej w stosunku do tego pogwałcenia praw człowieka zwanego prostytutką.
- Włączyć do programu studiów zagadnienia sprawiedliwości ekonomicznej i równości.
- Dowiedzieć się jakie organizacje w Waszej strefie zajmują się problemem handlu ludźmi i połączyć się z nimi.



- Poprosić w Waszej szkole, parafii i w Waszym ośrodku pomocy społecznej o zgłębienie tego problemu, żebyście mogli zdać sobie sprawę z tego, co można zrobić.

3. Prewencja

- Znaleźć przyczyny, które leżą u podstaw biedy, polepszyć możliwości korzystania z edukacji i możliwości pracy, a szczególnie możliwości dostępu kobiet do zasobów produkcyjnych
- Promować w szczególności edukację mężczyzn i chłopców na temat handlu kobietami i dziewczętami i na temat nieludzkich efektów tego procederu.
- Oferować przemyslenia teologiczne na temat godności kobiet i kobiecości i na temat obrazu Boga, na którym kobiety i mężczyźni powinni opierać swoje związki interpersonalne.

4. Ochrona, powrót i reintegracja

- Pomoc fizyczna, ekonomiczna, prawna, psychologiczna dla kobiet - ofiar handlu.
- Ułatwienia w dostępie do szkoleń zawodowych i pomoc w znalezieniu alternatywnych środków utrzymania.
- Programy resocjalizacji i reintegracji społecznej.

5. Pomoc rządowa i presja polityczna

- Ratyfikować i wcielić w życie międzynarodowe konwencje na rzecz promocji i ochrony praw kobiet i dzieci - ofiar handlu ludźmi.
- Przegląd, polepszenie i wcielenie w życie odpowiedniego prawodawstwa na poziomie narodowym.
- Przegląd praw imigracyjnych w celu zapobieżenia handlowi.
- Przyspieszyć edukację organów i osób zajmujących się prawem, włączając ogólne uwrażliwienie
- Wzmocnić mechanizmy na rzecz zastosowania prawa i ścigania przestępców.
- Promować znajomość prawa i polepszyć możliwości dostępu do pomocy prawnej.
- Polepszyć traktowanie ofiar handlu.
- Rozwinąć ukierunkowania programów reintegracji wielodyscyplinarnej (na przykład leczenie zdrowia, nauka i szkolnictwo, integracja społeczna).

6. Utworzenie sieci interakcji

- Stworzenie efektywnej sieci współdziałania pomiędzy trzema kongregacjami w kwestii problemu handlu.
- Utworzenie sieci z organizacjami pozarządowymi i innymi organizacjami na szczeblu lokalnym, narodowym i międzynarodowym.
- Współpraca z innymi Kościołami i religiami.

Pytania na warsztaty

1. Jaki jest wpływ mediów i reklamy na naszą wizję kobiecego ciała?
 2. Jak możemy przeciwstawić się normalizacji i globalizacji seksu zaproponowanej przez media?
 3. Jak społeczeństwo może zmienić kobiety w przedmioty i towar do sprzedania lub do kupienia?
 4. Jak „stawić czoła” mężczyznom – klientom, którzy „kupują” kobiety?
-
5. Od czego zaczniecie?
 6. Jakie kroki podejmiecie dla utrzymania wiary w waszą charyzmę?
 7. Jaka jest wizja moralna Kościoła? Jakie jest jego nauczanie i kazania na temat tego problemu?
 8. Jak zamierzacie stworzyć efektywne i trwałe więzi z członkami innych wyznań religijnych?

f. Deklaracja UISG

Poniższa deklaracja została ratyfikowana przez Międzynarodową Konferencję Przełożonych Generalnych, która reprezentuje ponad 800 Zgromadzeń zakonnych i 1.000.000 członków

**Deklaracja intencyjna sióstr zakonnych,
Członkiń Międzynarodowej Unii Przełożonych Generalnych
Uczestniczek Posiedzenia Plenarnego UISG, które odbyło się w Rzymie, 6-10 maja 2001,
i Ratyfikowana przez Zgromadzenie Delegatesk 13 maja 2001**

Jest nas około 800 Przełożonych Generalnych, które reprezentują milion członków
Zgromadzeń zakonnych z całego świata.

Po refleksji na temat:

Siostry zakonne: wiele kultur – jedno serce

**Wysłane, żeby być żywym uosobieniem czułości i miłosierdzia Bożego
w naszym cierpiącym świecie,
ogłaszamy publicznie naszą determinację dla wspólnej, solidarnej pracy**

W naszych wspólnotach religijnych i w krajach, w których działamy
**będziemy ujawniać z naciskiem na każdym poziomie
seksualne wykorzystywanie kobiet i dzieci,
ze szczególnym uwzględnieniem
handlu kobietami,**
który stał się zyskownym handlem międzynarodowym.

W naszej długiej tradycji nauczycielek
będziemy wciąż promować edukację i kształcenie kobiet,
wewnątrz i poza naszymi instytucjami,
angażując do tego personel i środki finansowe
dla zapewnienia integralnego rozwoju kobiet w każdej fazie życia,
pomagając im wzmocnić ich wewnętrzną siłę
i docenić dary otrzymane od Boga, żeby promować i bronić życia.

Jako kobiety, zaangażowane w obronę praw człowieka,
**deklarujemy ponownie naszą solidarność z biedniejszymi krajami
i wzmocnimy nasze zaangażowanie w pracę na rzecz umorzenia
długu międzynarodowego.**

Jako kobiety sprzeciwiamy się ciągłym konfliktom, przemocy i wojnom,
**wyrażamy nasze zaangażowanie w promowanie kultury pokoju
oraz apelujemy do rządów i organizacji międzynarodowych,
ażeby zaprzestały sprzedaży i zakupu broni.**

Jako kobiety oddane opiece nad naszą Matką Ziemią,
będziemy działać, kiedy i gdzie będzie to możliwe,
**na rzecz zmiany niszczącego zachowania, które powoduje globalne ocieplenie
i zmianę klimatu
i zagraża każdej formie życia na naszej planecie.**

**Będziemy czynić wysiłki na rzecz skonkretyzowania tych zajęć
poprzez system sieciowej komunikacji pomiędzy nami
i z innymi istniejącymi organizacjami, które służą podobnym celom
w różnych kościołach i w społeczeństwie.**

**Pomne krzyków, które jednym głosem wznoszą się z wielu kultur,
odpowiadamy jako uczennice Jezusa Chrystusa,
które widzą świat oczami serca
i współczuciem Boga, który kocha.**

(Posiedzenie Plenarne UISG 2001)

Pytania na warsztaty

- 1. Jakie inicjatywy zostały podjęte w stosunku do problemu handlu ludźmi przez Konferencje Religijne w Waszym kraju?**
- 2. Jakie specyficzne inicjatywy zostały zainicjowane przez Waszą kongregację i Waszych współpracowników?**
- 3. Jak mogą współpracować kongregacje męskie i żeńskie dla solidarnego działania na korzyść ofiar handlu ludźmi?**

NOTATKI

Dodatek 1:

Globalne modele popytu i podaży

Poniższe strony analizują przemieszczanie się kobiet i dzieci, które są przetrucane z jednego kraju do drugiego w celu nadużyć seksualnych. Przestępcy należą do zorganizowanych grup kryminalnych wykorzystujących słabość kobiet i dzieci, które pochodzą z biedniejszych krajów i zaspokajają potrzeby mężczyzn z krajów przeznaczenia.

Afryka

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Ghana		Nigeria, Wybrzeże Kości Słoniowej, Togo, Burkina Faso, Włochy, Belgia, Liban, Libia, USA ⁵³ , Francja, Niemcy, Hiszpania
Nigeria		Włochy, Belgia, Holandia ⁵⁴ , Niemcy, Hiszpania, Zjednoczone Królestwo ⁵⁵ , Wybrzeże Kości Słoniowej, Gabon, Zambia
Etiopia		Bahrajn, Liban, Zjednoczone Królestwo, Kanada, Dżibuti ⁵⁶
Mali		Wybrzeże Kości Słoniowej, Nigeria, Arabia Saudyjska, Kuwejt ⁵⁷
Benin		Liban, Libia, Francja, Gabon, Wybrzeże Kości Słoniowej, Togo ⁵⁸
Burkina Faso		Wybrzeże Kości Słoniowej, Ghana, Nigeria
Benin, Togo, Kamerun		Gabon
Senegal		Zambia, Europa, Afryka Północna * kobiety i dzieci z Zambii są przemywane do Szwecji i Senegalu
Gwinea		Kraje Afryki Zachodniej
Kenia		Arabia Saudyjska * Kenia jest krajem przeznaczenia dla kobiet i dzieci, które pochodzą z Ugandy, Pakistanu i Indii
Liberia		Wybrzeże Kości Słoniowej, Belgia
Kraje subsaharyjskie	Libia, Maroko	Wybrzeże Kości Słoniowej, Belgia
Zambia, Tanzania, Mozambik		Malawi * kobiety z Malawi są przemywane do Europy i innych krajów afrykańskich
Angola, Etiopia, Kenia, Mozambik, Senegal, Tanzania, Uganda, Zambia		Afryka Południowa ⁵⁹
Sudan południowy		Sudan zachodni i północny ⁶⁰
Madagaskar		Francja ⁶¹
Gwinea Równikowa		Hiszpania * Gwinea jest krajem przeznaczenia dla dzieci pochodzących z Beninu, Burkiny Faso, Ghany, Mali, Mauretanii, Nigerii, Togo ⁶²

Azja Południowo – wschodnia

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Kambodża	Tajlandia jest krajem tranzytowym dla kobiet pochodzących z Kambodży	Wewnątrz kraju: z obszarów wiejskich do Phnom Penh i innych miast Zagranica: Tajwan, Tajlandia, Singapur, Malezja
Tajlandia	Singapur, Malezja, Korea Południowa ⁶³	Wewnątrz kraju: z Tajlandii północnej i północno – wschodniej, z Tajlandii centralnej i południowej Zagranica: Azja Zachodnia, Japonia, Hong Kong, Singapur, Brunei, Tajwan, Macao, Malezja, USA, Kanada, Australia, Nowa Zelandia, Niemcy, Belgia, Holandia, Szwajcaria ⁶⁴
Indonezja	Indonezja jest krajem tranzytowym dla filipińskich kobiet, które pochodzą ze Środkowego Wschodu (przede wszystkim Iranu), z Azji Centralnej, których krajem przeznaczenia jest Australia	Arabia Saudyjska, Singapur, Malezja, Hong Kong, Brunei, Tajwan, Holandia ⁶⁵
Filipiny	Bahrajn jest krajem tranzytowym dla filipińskich kobiet, które są przemywane do Kuwejtu, Kobiety, które pochodzą z Indonezji i Malezji są przemieszczane do Południowej Azji i Europy Centralnej i Wschodniej. Filipiny są krajem tranzytowym dla handlu, który odbywa się pomiędzy Chinami i innymi krajami.	Australia, Kostaryka, Wybrzeże Kości Słoniowej, Hong Kong, Japonia, Malezja, Norwegia, Pakistan, Singapur, Korea Południowa, Tajwan, Arabia Saudyjska, Kuwejt, Liban, Azja południowa, kraje europejskie, USA ⁶⁶ * Filipiny są krajem przeznaczenia dla kobiet, które pochodzą z Bośni, Gruzji, Ukrainy i Rosji
Myanmar	Myanmar jest krajem tranzytowym dla chińskich dziewcząt, które są przemieszczane do północnej Tajlandii	Tajlandia, Pakistan, Chiny
Wietnam		Kambodża, Chiny, Malezja, Singapur, Tajwan, Tajlandia, USA ⁶⁷
Rejon Mekongu w Tajlandii, Myanmar, Laos, Kambodża, Wietnam i prowincja Yunnan (południowe Chiny)		Poza granice ⁶⁸
Filipiny, Myanmar, Kambodża, Laos, Chiny południowe, Tajlandia		Hong Kong

Azja Południowa i Centralna

	Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Azja Południowa	Nepal		Indie, Hong Kong ⁶⁹ , Tajlandia, Środkowy Wschód
	Bangladesz		Indie, Pakistan, Środkowy Wschód
	Indie	Indie SA także krajem tranzytowym dla kobiet pochodzących z Bangladeszu, Nepalu, Sri Lanki, a których przeznaczeniem jest Pakistan, Środkowy Wschód, Hong Kong, Tajlandia.	Wewnątrz kraju: z najdalszych obszarów kraju do Bombaju, New Delhi, Kalkuty Za granicę: Kuwejt i Środkowy Wschód
	Sri Lanka		Wewnątrz, Indie, Środkowy Wschód, Włochy, Australia
	Pakistan	Także Pakistan jest także krajem tranzytowym dla wielu wygnanych Afganek, które wpadają w sieć handlarzy.	Emiraty Arabskie, Kuwejt, Australia * Pakistan jest także krajem przeznaczenia dla kobiet, które pochodzą z Rosji, Tadżykistanu, Azerbejdżanu, Myanmaru, Nepalu, Tajlandii, Filipin, Afganistanu
Azja Centralna	Kazachstan		Grecja, Izrael, państwa Zatoki Perskiej (szczególnie Zjednoczone Emiraty Arabskie), Korea Południowa, Turcja
	Kirgistan	Kirgistan jest także krajem tranzytowym dla kobiet, które pochodzą z krajów Azji Centralnej i Kazachstanu.	Środkowy Wschód, Rosja, Kazachstan, Estonia, Turcja, Chiny, Niemcy, Indie, Iran, Malezja, Szwecja, Katar, Grecja ⁷⁰
	Tadżykistan	Rosja jest krajem tranzytowym dla kobiet pochodzących z Tadżykistanu, których celem jest Europa Wschodnia i Zachodnia.	Europa Wschodnia i Zachodnia, Środkowy Wschód, Iran, Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Syria, Turcja.

Azja Zachodnia, Wschodnia i Australia

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Azerbejdżan, Brazylia, Republika Dominikany, Kazachstan, Mołdawia, Rosja, Południowa Afryka, Turcja, Ukraina, były Związek Radziecki		Izrael ⁷¹
Ukraina, Europa Wschodnia, Filipiny		Jordania
Azja południowo-wschodnia, Ameryka Łacińska (szczególnie Kolumbia i Brazylia), Europa Wschodnia, Filipiny, Tajlandia, Indonezja, Sri Lanka, Laos, Chiny		Japonia ⁷²
Korea Południowa		USA, Chiny, Hong Kong, Japonia * Korea Południowa jest krajem przeznaczenia dla kobiet, które pochodzą z Kazachstanu, Filipin i Rosji ⁷³
Chiny	Były przypadki handlu z Chin do Włoch poprzez Bałkany, ponieważ Chińczycy mogą łatwo otrzymać wizę do Jugosławii. Inny szlak przechodzi przez Rosję, Ukrainę i Niemcy.	Kambodża, Laos, Hong Kong, Japonia, Malezja, Singapur, Korea Południowa, Tajwan, Tajlandia, Wietnam, Włochy, Zjednoczone Królestwo, Europa Zachodnia, USA, Meksyk, Chile, Ekwador, Gwatemala, Wyspy Karaibskie * Korea Południowa jest krajem przeznaczenia dla kobiet, które pochodzą z Kazachstanu, Filipin i Rosji ⁷⁴
Bangladesz, Chiny, Fidzi, Indonezja, Malezja, Filipiny, Sri Lanka, Południowa Afryka, Turcja, Irak, Zambia		Australia ⁷⁵

Europa

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Mołdawia, Rumunia, Ukraina, Litwa, Bułgaria, Białoruś	Węgry	Bośnia – Hercegowina ⁷⁶ i inne kraje bałkańskie, Macedonia ⁷⁷
Polska, Węgry, Bułgaria, Europa Wschodnia, Rosja, była Jugosławia		<p>Europa Zachodnia: Niemcy, Włochy, Francja, Szwajcaria, Holandia, Grecja, Austria, Anglia, Irlandia</p> <p>Środkowy Wschód: Izrael, Arabia Saudyjska</p> <p>Daleki Wschód: Japonia, Tajlandia, USA, Kanada</p> <p>Europa Centralna: Polska, Węgry, Republika Czeska⁷⁸</p>
Federacja Rosyjska	Finlandia, Szwecja, Gruzja	<p>Finlandia, Francja, Belgia, Grecja, Cypr, Turcja, Pakistan, Japonia, Chiny, Tajlandia, Wyspy Marynary Północne, Australia, USA, Izrael, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Norwegia⁷⁹</p> <p>* Rosja jest krajem przeznaczenia dla kobiet pochodzących z Białorusi, Mołdawii, Ukrainy</p>
Albania		Włochy, Grecja, Austria, Francja, Wielka Brytania, Niemcy, Szwajcaria, Belgia ⁸⁰
Węgry, Słowacja, Republika Czeska, Słowenia		Austria
Benin, Kamerun, Ghana, Nigeria, Sierra Leone, Madagaskar		Francja ⁸¹
Rosja, Estonia, Litwa		Finlandia
Albania, Bułgaria, Chiny, Węgry, Liberia, Nigeria, Polska, Sudan, Tajlandia, Demokratyczna Republika Konga, Rumunia, Ruanda, byłe Republiki Radzieckie, Jugosławia, Wybrzeże Kości Słoniowej, Gabon, Ghana, Mołdawia, Ukraina, Kazachstan ⁸³		Belgia ⁸⁴

Europa

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Gruzja, Armenia, Azerbejdżan	Gruzja, Armenia i Azerbejdżan są krajami tranzytowymi dla kobiet pochodzących z Azji Centralnej, Rosji i Ukrainy	Turcja, Zjednoczone Emiraty Arabskie i kraje Europy Zachodniej. * Według szacunków gruzińskie kobiety są „eksportowane” do Grecji, Turcji, USA, Hiszpanii, Francji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Belgii, Cypru, Szwajcarii ⁸⁵
Chiny, Republika Czeska, kraje Europy Wschodniej, Kirgistan, Nigeria, Rosja, Ukraina, Białoruś, Estonia, Litwa, Afryka		Niemcy
Węgry		Francja, Niemcy, Włochy i inne kraje Europy Zachodniej
Ukraina, Armenia, Rosja		Egipt
Mołdawia		Azja, Europa, Środkowy Wschód, Ameryka Północna
Brazylia, Kolumbia, Algieria, Republika Czeska, Dominikana, Gwinea, Maroko, Peru	Portugalia jest także krajem tranzytu dla kobiet pochodzących z Brazylii, a których celem jest Europa, przede wszystkim Zjednoczone Królestwo	Portugalia
Rumunia		Serbia, Bośnia – Hercegowina, Macedonia, Belgia, Luksemburg, Francja, Albania, Republika Czeska, Irlandia, Włochy, Holandia, Turcja, Hiszpania, Kambodża, Kanada, Południowa Afryka ⁸⁶

Ameryka Północna, Południowa, Centralna

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Pays destinataires
Dominikana		Austria, Francja, Niemcy, Grecja, Haiti, Włochy, Holandia, Panama, Portugalia, Puerto Rico, Hiszpania, Szwajcaria, Wenezuela, Indie Zachodnie ⁸⁷
Haiti, Boliwia, Peru, Ekwador, Dominikana, Kolumbia		Wenezuela ⁸⁸ * Wenezuelki są przemycane do Hiszpanii i Niemiec
Brazylia		Argentyna, Niemcy, Izrael, Włochy, Japonia, Holandia, Paragwaj, Portugalia, Rosja, Hiszpania, Szwajcaria, Zjednoczone Królestwo, USA ⁸⁹ * W Brazylii, Wenezueli i Kolumbii wiele dziewcząt i kobiet jest porywanych na ulicy i przewożonych do centrów górniczych Amazonii ⁹⁰
Brazylia, Dominikana, Boliwia, Paragwaj ⁹¹ , Kuba, Peru ⁹²		Argentyna
Argentyna, Kolumbia, Peru		Hiszpania ⁹³
Kolumbia	Kolumbia jest krajem tranzytowym dla kobiet pochodzących z Brazylii, Ekwadoru, Wenezueli oraz krajów afrykańskich jak Burundi, Kongo, Ghana, Mali, Namibia, Nigeria, Senegal, Tanzania	Ekwador, Panama, Wenezuela, Belgia, Niemcy, Grecja, Hiszpania, USA ⁹⁴
Rosja, Bułgaria, Kolumbia, Nikaragua, Panama, Filipiny, Afryka, Boliwia, Chiny, Kuba, Dominikana, Bliski Wschód		Kostaryka ⁹⁵
Ekwador i inne kraje Ameryki Centralnej		Gwatemala
Honduras		Gwatemala, Salwador i Meksyk, Kanada

Ameryka Północna, Południowa, Centralna

Kraj pochodzenia	Kraj tranzytowy	Kraj przeznaczenia
Meksyk	Meksyk jest krajem tranzytowym dla kobiet pochodzących z Ameryki Łacińskiej i Wschodniej Europy, których celem są Stany Zjednoczone	Japonia
Paragwaj		Argentyna, Brazylia, Niemcy, Włochy ⁹⁶
Boliwia	Chile jest krajem tranzytowym dla kobiet pochodzących z Dalekiego Wschodu, których celem są kraje Ameryki Południowej i niektóre miasta Stanów Zjednoczonych (Los Angeles, Houston)	Chile
Ameryka Południowa, Malezja, Filipiny, Tajwan, Tajlandia, Republika Czeska, Węgry, Rumunia		Kanada ⁹⁷
Brazylia, Kostaryka, Salwador, Gwatemala, Meksyk, Peru, Puerto Rico, Rosja, Ukraina, Republika Czeska, Rumunia, Malezja, Filipiny, Tajlandia, Chiny, Myanmar, Kambodża, Indonezja, Korea, Laos, Wietnam, Kamerun, Kanada		Stany Zjednoczone ⁹⁸

Pytania na warsztaty

Przeanalizujcie dynamikę zjawiska handlu kobietami, które są wywożone, przewożone i wysyłane z/przez/do Waszego kraju lub regionu. Wyznaczcie różnymi kolorami na mapie geograficznej świata szlaki tego zjawiska. Co Was uderza?

Dodatek 1: Przypisy

⁵³ „New OIM Figurek on the Global Scale of Trafficking”, *Trafficking In Migrants – Quarterly Bulletin*, April 2001 (http://www.iom.int//DOCUMENTS/PUBLICATION/EN/tm_23.pdf, 30.07.02)

⁵⁴ *Jak wyżej*

⁵⁵ Chichi Aniagolu „Nigeria Women and International Prostitution”, *The Guardian Online*, May 4, 2001 (<http://www.ngrguardiannews.com/editorial2/en82043.html>, 29.05.01)

⁵⁶ The Protection Project, 2002 *Human Rights Report On Trafficking In Persons, Especially Women and Children. A Country – By – Country Report on A Contemporary Form of Slavery* (<http://www.protectionproject.org/main1.htm>, 24.07.02)

⁵⁷ *Jak wyżej*

- ⁵⁸ *Jak wyżej*
- ⁵⁹ *Jak wyżej*
- ⁶⁰ *Jak wyżej*
- ⁶¹ *Jak wyżej*
- ⁶² *Jak wyżej*
- ⁶³ OWED Justice, *Thai Women Trafficked into Debt Bondage In Japan, September 2000* Human Rights Watch (<http://www.hrw.org/reports/2000/japan/6-sec-6-7-8.htm>, 12.07.02)
- ⁶⁴ Janice G. Raymond et al., *A Comparative Study of Women Trafficked in the Migration Process. Patterns, Profiles and Health Consequences of Sexual Exploitation In Five Countries (Indonesia, Filipiny, Tajlandia, Wenezuela i Stany Zjednoczone)*, marzec 2002 (<http://action.web.ca/home/catw/attach/CATW%20Comparative%20Study%202002.pdf>, 16.07.02)
- ⁶⁵ *Jak wyżej*
- ⁶⁶ Congressional Research Service Report 98 – 649 C, *Trafficking In Women and Children: The US and International Response*, May 10, 2000 (<http://usinfo.state.gov/topical/global/traffic/crs0510.htm>, 17.07.02), patrz również: The Protection Project, 2002 Human Rights Report
- ⁶⁷ Cf. „*New IOM Figures*”
- ⁶⁸ UNIFEM East and South – East Asia, *Trafficking In Women and Children, Mekong Sub – Region*, 23 September 1998 (<http://.unifem-eseasia.org/Resources/Traffick2.html>, 28.03.02)
- ⁶⁹ Congressional Research Service Report 98 – 649C, *Trafficking In Women and Children*
- ⁷⁰ Kubat Otorbaev, „Kyrgystan: Sex Trade Flourishes”, *Institute for War and Peace*, No. 54, June 1, 2001
- ⁷¹ The Protection Project, 2002 *Human Rights Report*
- ⁷² *Jak wyżej*
- ⁷³ *Jak wyżej*
- ⁷⁴ *Jak wyżej*
- ⁷⁵ *Jak wyżej*
- ⁷⁶ IOM, *Trafficking In Migrants Quarterly Bulletin*, Autumn 2000.
- ⁷⁷ „*Trafficking In Women to Macedonia*”, *IOM Press Briefing Notes*, Friday 23 March 2001 (<http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/ukraine/trafmac.htm>, 16.07.02)
- ⁷⁸ Congressional Research Service Report 98 – 649C, *Trafficking In Women and Children*.
- ⁷⁹ Donna Hughes, *Trafficking for Sexual exploitation: The Case of the Russian Federation*, 2002, IOM Migration Research Series, June 2002
- ⁸⁰ The Protection Project, 2002 *Human Rights Report*.
- ⁸¹ *Jak wyżej*
- ⁸² „Belgia Police chief notes success In fighting human trafficking networks” *Asia Intelligence Wire*, July 26, 2002.
- ⁸³ The Protection Project, 2002 *Human Rights Report*.
- ⁸⁴ „Georgia: IOM Releases Study On Human Trafficking”, *IOM Release*, September 14, 2001
- ⁸⁵ The Protection Project, 2002 *Human Rights Report*.
- ⁸⁶ *Jak wyżej*
- ⁸⁷ Janice G. Raymond, *A Comparative Study*, 10.
- ⁸⁸ Carmen Gentile, *US: Brazil traffics women for sex trade* (<http://www.upi.com/view.cfm?StoryID=05062002-063558-8771r>, 13.07.02)
- ⁸⁹ Janice G. Raymond, *A Comparative Study*, 10.
- ⁹⁰ „U.S. State Department Trafficking Report Missing Key Data, Credit Uneven Efforts”, *HRW Press Release*, June 6, 2002 ([http://www.hrw.org/press/2002/06/us-report0606.htm#Select Illustrations of the Report`s Shortcomings](http://www.hrw.org/press/2002/06/us-report0606.htm#Select%20Illustrations%20of%20the%20Report%20s%20Shortcomings): 12.07.02)
- ⁹¹ The Protection Project, 2002 *Human Rights Report*.
- ⁹² *Jak wyżej*
- ⁹³ *Jak wyżej*
- ⁹⁴ *Jak wyżej*
- ⁹⁵ *Jak wyżej*
- ⁹⁶ *Jak wyżej*
- ⁹⁷ *Jak wyżej*
- ⁹⁸ *Jak wyżej*

NOTATKI

Dodatek 2:

INSTRUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Istnieją instrumenty międzynarodowe, które wyznaczają obszar, wewnątrz którego państwa mogą stawić czoła problemowi handlu kobietami i dziećmi. Te przepisy znajdują się w szczególności w już istniejących Konwencjach. Jeśli będą ratyfikowane i podpisane, konwencje te są instrumentem blokującym to zjawisko na poziomie prawnym. Poza tym, istnieją Deklaracje i Program Działania największych konferencji światowych Organizacji Narodów Zjednoczonych, które zachęcają rządy, organizacje rządowe, pozarządowe i inne zainteresowane instytucje do działania na rzecz zakończenia i zapobiegania tym przestępstwom. Dokumenty, które należą do tej ostatniej kategorii nie są wiążące prawnie, ale wywierają wpływ polityczny i etyczny, a więc mogą być użyte na poziomie lokalnym, narodowym i regionalnym.

A. POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA - 1948

Zatwierdzona i proklamowana rezolucją 217 A (III) Zgromadzenia Ogólnego z 10 grudnia 1948. Artykuły dotyczące problemu handlu kobietami i dziećmi to:

Artykuł 4

Nie wolno nikogo czynić niewolnikiem ani nakładać na nikogo służebności; niewolnictwo i handel niewolnikami są zakazane we wszystkich swych postaciach.

Artykuł 5

Nie wolno nikogo torturować ani karać lub traktować w sposób okrutny, niehumanitarny lub poniżający.

B. KONWENCJE MIĘDZYNARODOWE

1. Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz przeciwdziałania zjawiskom handlu ludźmi i wyzyskowi poprzez prostytucję, 1949

(Weszła w życie: 31 lipca 1951)

Konwencja ta scala inne umowy międzynarodowe powzięte wcześniej w kwestii problemu handlu ludźmi od 1904r. Głównym celem Konwencji jest powzięcie efektywnych kroków prawnych dla zwalczania każdej formy handlu kobietami i wyzysku poprzez prostytucję. Po raz pierwszy w międzynarodowym dokumencie, Konwencja oświadcza, że prostytucja i handel istotami ludzkimi stoją w sprzeczności z godnością i wartością człowieka i że szkodzą dobru jednostki, rodziny i wspólnoty.



2. Konwencja na rzecz eliminacji wszystkich form dyskryminacji wobec kobiet (CEDAW) 1979

(Weszła w życie: 3 września 1981)

Rozporządzenie jest następujące

Artykuł 6

Państwa strony muszą przedsięwziąć wszystkie adekwatne środki, włączając w to akty prawne, dla powstrzymania wszystkich form handlu kobietami i wyzyskowi poprzez prostytutkę.



3. Międzynarodowa Konwencja Praw Dziecka (CRC) 1989

(Weszła w życie: 2 września 1990)

Najważniejsze artykuły Konwencji, dotyczące handlu dziećmi, a w szczególności dziewczynkami w celu wykorzystywania seksualnego to:

Artykuł 34

Państwa-Strony zobowiązują się do ochrony dzieci przed wszelkimi formami wyzysku seksualnego i nadużyć seksualnych. Dla osiągnięcia tych celów Państwa-Strony podejmą w szczególności wszelkie właściwe kroki o zasięgu krajowym, dwustronnym oraz wielostronnym dla przeciwdziałania:

- a) nakłanianiu lub zmuszaniu dziecka do jakichkolwiek nielegalnych działań seksualnych;
- b) wykorzystywaniu dzieci do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych;
- c) wykorzystywaniu dzieci w pornograficznych przedstawieniach i materiałach.

Artykuł 35

Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie kroki o zasięgu krajowym, dwustronnym oraz wielostronnym dla przeciwdziałania uprowadzeniom, sprzedaży bądź handlowi dziećmi, dokonywanych dla jakichkolwiek celów i w jakiegokolwiek formie.

Artykuł 39

Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki dla ułatwienia przebiegu rehabilitacji fizycznej i psychicznej oraz reintegracji społecznej dziecka, które padło ofiarą jakiegokolwiek formy zaniedbania, wyzysku lub wykorzystania, torturowania lub jakiegokolwiek innej formy okrutnego, nieludzkiego czy poniżającego traktowania albo karania bądź konfliktu zbrojnego. Taka rehabilitacja czy reintegracja przebiegać będzie w środowisku, które sprzyja zdrowiu, zapewnieniu własnego szacunku i godności dziecka.



4. Konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO)

Poniższe Konwencje dotyczące problemu emigracji stanowią bardzo użyteczne zasady w walce z handlem w celu wykorzystywania seksualnego i innych problemach związanych z tym zjawiskiem:

- **C97 Konwencja o emigracji zarobkowej (poprawiona), 1949**
(weszła w życie 22/01/1952)
- **C143 Konwencja o Pracownikach Migrujących (Rozporządzenia uzupełniające), 1975**
(weszła w życie 9/12/1978)
- **C182 Konwencja na rzecz przeciwdziałania najgorszym formom pracy nieletnich, 1999:**
konwencja odnosząca się do zakazu najgorszych form pracy nieletnich i natychmiastowego działania na rzecz ich eliminacji (Przyjęta 17/10/1999, ale nie weszła dotychczas w życie)
Wyrażenie „Najgorsze formy pracy nieletnich” odnosi się ściśle do handlu dziećmi w celu prostytucji i pornografii. Artykuł ma następujące brzmienie:

Artykuł 3

W rozumieniu niniejszej Konwencji wyrażenie „najgorsze formy pracy nieletnich” zawiera:

- (a) wszystkie formy niewolnictwa lub praktyk analogicznych do niewolnictwa takich jak sprzedaż lub handel nieletnimi, służbę za długi i podporządkowanie, pracę przymusową lub obowiązkową, łącznie z przymusową lub obowiązkową rekrutacją nieletnich w celu zaangażowania ich w konflikty zbrojne;
- (b) zatrudnianie, werbowanie lub oferowanie nieletnich w celach prostytucji, produkcji materiałów lub przedstawień pornograficznych.



5. Protokół na rzecz Zapobiegania, Eliminacji i Ścigania handlu na szkodę istot ludzkich, w szczególności kobiet i dzieci, uzupełniający do Konwencji Międzynarodowej ONZ przeciw międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, Wiedeń 2000⁹⁹

(Przyjęta 02/11/2000, ale nie weszła jeszcze w życie)

Protokół podaje uzgodnioną definicję handlu istotami ludzkimi, dostarczając w ten sposób wspólną platformę na poziomie legislacyjnym i strategicznym na rzecz zwalczania tego gwałtownie rosnącego przestępstwa, szczególnie szkodzącego kobietom i dzieciom. Cele Protokołu są następujące:

Artykuł 2

Cele tego Protokołu to:

- (a) Zapobieganie i walka z handlem istotami ludzkimi, ze szczególnym naciskiem na kobiety i dzieci.
- (b) Ochrona i pomoc ofiarom handlu w całkowitym poszanowaniu ich praw człowieka.
- (c) Promocja współpracy pomiędzy Państwami stronami dla osiągnięcia tych celów.

C. DEKLARACJA I PROGRAM DZIAŁANIA KONFERENCJI MIĘDZYNARODOWYCH

1. Światowa Konferencja Praw Człowieka, Wiedeń 1993

Ważne artykuły w pierwszej części Deklaracji i Programu Działania to:

Artykuł 18

Przemoc i wszystkie formy molestowania i wyzysku seksualnego, łącznie z tymi pochodzącymi z przesądów kulturowych i handlu międzynarodowego, stoją w sprzeczności z godnością i wartością osoby ludzkiej i muszą zostać wyeliminowane. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez instrumenty prawne oraz działania narodowe i międzynarodowe w kwestii rozwoju ekonomicznego i społecznego, edukacji, ochrony macierzyństwa i zdrowia, usług socjalnych.

⁹⁹ Adnotacje do całego Protokołu ONZ można znaleźć w Internecie:
http://www.hrlawgroup.org/initiatives/trafficking_persons/

Artykuł 21

Światowa Konferencja na Rzecz Praw Człowieka przyjmuje z zadowoleniem szybką ratyfikację Konwencji na temat Praw Dzieci przez dużą liczbę państw i podkreślając uznanie praw dzieci, zawartych w Światowej Deklaracji na rzecz Ocalenia, Ochrony i Rozwoju Dzieci i w Planie Działania Światowego Szczytu na rzecz Dzieci, ponagla ratyfikację tej Konwencji przed 1995r. i jej faktyczne wprowadzenie przez Państwa strony, poprzez przyjęcie wszystkich niezbędnych kroków legislacyjnych, administracyjnych itd. i przeznaczenie na ten cel jak najwięcej środków. We wszystkich zarządzeniach dotyczących dzieci, największa uwaga powinna być skierowana na brak dyskryminacji i priorytetowy interes dzieci, których opinie powinny być rozważone. Mechanizmy i programy narodowe oraz międzynarodowe powinny być wzmocnione dla obrony i ochrony dzieci, w szczególności: dziewczynek, dzieci opuszczonych, dzieci ulicy, dzieci wykorzystywanych ekonomicznie i seksualnie (także przez pornografię dziecięcą, prostytutkę, sprzedaż organów), dzieci – ofiary chorób takich jak AIDS, dzieci - uciekinierów i uchodźców, dzieci w więzieniu, dzieci wciągnięte w konflikty zbrojne, jak również dzieci – ofiary głodu i suszy lub innych klęsk.

Solidarność i międzynarodowe współdziałanie powinny zostać pobudzone dla wsparcia pełnego wykonania Konwencji, a prawa dzieci powinny być priorytetem w zakresie systemu ONZ na rzecz praw człowieka.

W drugiej części dokumentu i w sekcji B o „Równości, godności i tolerancji”, wśród paragrafów na temat „Sytuacja równości i prawa kobiet” jest artykuł, według którego:

Artykuł 38

W szczególności Konferencja Światowa na rzecz praw człowieka podkreśla wagę działania skierowanego na zlikwidowanie przemocy wobec kobiet w życiu publicznym i prywatnym; na zlikwidowanie jakiegokolwiek formy molestowania seksualnego, wyzysku i handlu kobietami; na zlikwidowanie uprzedzenia pod względem płci w prawie; zlikwidowaniu każdego konfliktu, który może powstać pomiędzy prawami kobiet a szkodliwymi efektami niektórych praktyk tradycyjnych lub zwyczajowych, uprzedzeń kulturowych i ekstremizmów religijnych. Światowa Konferencja na rzecz praw człowieka zachęca Zgromadzenie Ogólne do przyjęcia opracowanej deklaracji dotyczącej przemocy wobec kobiet i ponagla Państwa do walki z przemocą wobec kobiet zgodnie z jej przepisami. Pogwałcenie praw kobiet w sytuacji konfliktu zbrojnego stanowi pogwałcenie fundamentalnych zasad międzynarodowych praw człowieka i prawa humanitarnego. Wszystkie naruszenia tego typu, a w szczególności zabójstwo, gwałt, niewolnictwo seksualne i niechciana ciąża, wymagają szczególnie efektywnej reakcji.

Jest jeszcze jeden artykuł w części poświęconej „prawom dziecka”:

Artykuł 48

Światowa Konferencja na rzecz praw człowieka ponagla wszystkie Państwa do stawienia czoła, przy pomocy współpracy międzynarodowej, problemowi dzieci znajdujących się w szczególnie trudnych sytuacjach. Wyzysk i nadużycia wobec dzieci muszą zostać aktywnie zwalczane (...). Należy podjąć efektywne środki przeciw dzieciobójstwu dziewczynek, przeciw szkodliwej pracy nieletnich, przeciw handlowi dziećmi i organami, przeciw dziecięcej prostytutce, pornografii wykorzystującej dzieci i innym formom nadużyć seksualnych.



2. Międzynarodowa Konferencja na temat zaludnienia i rozwoju, Kair 1994

Rozdział czwarty tego dokumentu dotyczy „Równości płci, sprawiedliwości i zdobyciu władzy ze strony kobiet”. W dwóch Sekcjach znajdują się artykuły, które kładą szczególny nacisk na przemoc wobec kobiet, odnosząc się specjalnie do handlu kobietami:

Sekcja A: Sytuacja i zdobycie władzy przez kobiety

Artykuł 4.9

Państwa powinny przedsięwziąć wszystkie konieczne środki dla wyeliminowania jakiegokolwiek formy wykorzystywania, nadużyć, molestowania i przemocy na szkodę kobiet, małoletnich i dzieci. Jest to możliwe dzięki akcji prewencyjnej i pomocy ofiarom. Państwa powinny zakazać poniżających praktyk takich jak handel kobietami, nieletnimi i dziećmi oraz wykorzystywanie poprzez prostytutkę i powinny zwrócić szczególną uwagę na obronę praw i bezpieczeństwo tych, którzy są ofiarami tych przestępstw lub znajdują się w sytuacji, w której są narażone na potencjalny wyzysk, jak emigrantki, pomoce domowe lub studentki. W tym celu powinna zostać ustanowiona ochrona międzynarodowa i mechanizmy współpracy dla zagwarantowania zastosowania tych regulacji.

Sekcja B: Dziewczynk

Artykuł 4.23

Ponagla się rządy, ażeby podjęły wszystkie kroki konieczne dla zapobiegania dzieciobójstwu, selekcji przedurodzeniowej opartej na płci, handlowi i używaniu dziewczynek do prostytutki lub produkcji materiałów pornograficznych.

W rozdziale dziesiątym o „Migracji międzynarodowej” znajduje się sekcja zatytułowana „Emigranci bez dokumentów”. Wśród zdefiniowanych celów jest artykuł, który mówi:

Artykuł 10.16

Zapobiegać jakiegokolwiek formie handlu emigrantami, w szczególności tej w celu prostytutki.

W kolejnym artykule jest przestroga skierowana do rządów:

Artykuł 10.18

Rządy krajów pochodzenia ofiar handlu oraz tych, które przyjmują te osoby, powinny przyjąć efektywne sankcje przeciw organizatorom nielegalnej migracji, tym którzy wykorzystują nielegalnych emigrantów tym, którzy zajmują się handlem nielegalnymi emigrantami, a w szczególności przeciw tym, którzy zajmują się jakąkolwiek formę międzynarodowego handlu kobietami, nieletnimi i dziećmi. Rządy krajów pochodzenia, w których działalności agentów i pośredników migracyjnych jest legalna, powinny ograniczyć tę działalność w sposób zapobiegający nadużyciom, szczególnie wykorzystywaniu, prostytutce i przymusowej adopcji.



3. Deklaracja Pekińska i Platforma działania Czwartej Światowej Konferencji na Rzecz Kobiet, Pekin 1995

Czwarty obszar zainteresowania „Przemocą wobec kobiet” dotyczy w szczególności handlu kobietami w celu prostytutki i kończy się definicją środków, będących w kompetencjach różnych organów. Związane z nim cel i środki do podjęcia są następujące:

Cel strategiczny D. 3.

Zlikwidować handel kobietami i pomagać ofiarom przemocy związanej z tym handlem i prostytutką.

Działania do podjęcia:

130. Rządy krajów, z których, przez które i do których prowadzą szlaki handlu kobietami, organizacje regionalne i międzynarodowe mają, stosownie do sytuacji:

- (a) Rozważyć możliwość ratyfikacji i wprowadzenia w życie międzynarodowych konwencji dotyczących handlu ludźmi i niewolnictwa;
- (b) Dla przeciwdziałania handlowi kobietami podjąć odpowiednie działania skierowane w główne przyczyny tego zjawiska, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych, które sprzyjają handlowi kobietami i dziewczętami w celach prostytucji i innych form komercyjnego seksu, przymusowych małżeństw i pracy
- (c) w kwestii handlu kobietami, szczególnie zadbać o wzmocnienie obowiązujących praw w celu zapewnienia lepszej ochrony praw kobiet i dzieci oraz karania winnych za pomocą środków karnych i cywilnych;
- (d) Zwiększyć współpracę i skoncentrowane działanie wszystkich organów i instytucji zajmujących się przestrzeganiem prawa w celu zniszczenia sieci narodowych, regionalnych i międzynarodowych handlu kobietami;
- (e) Wyznaczyć środki na globalne programy pomocy i resocjalizacji ofiar handlu kobietami, łącznie ze szkoleniem zawodowym, zaufaną pomocą prawną i zdrowotną oraz przyjąć rozwiązania konieczne dla współpracy z organizacjami pozarządowymi jak również zapewnić pomoc socjalną, medyczną i psychologiczną ofiarom handlu;
- (f) Rozwijać programy i politykę edukacyjną i szkoleniową oraz rozważyć wprowadzenie środków prawnych zakazujących turystyki seksualnej i handlu kobietami, chroniąc w szczególności młode kobiety i dzieci.



4. Późniejsze przedsięwzięcia i inicjatywy dla wprowadzenia w życie Deklaracji i Pekińskiej i Platformy Działania, Nowy Jork 2000

W artykułach dotyczących przemocy wobec kobiet jest wspomniany handel i są także artykuły poświęcone w całości temu problemowi.

W sekcji „kroki do podjęcia przez rządy na poziomie narodowym”, artykuły ponaglą, żeby:

Artykuł 70

- (a) Podjąć odpowiednie środki do przeciwdziałania fundamentalnym czynnikom, włączając te zewnętrzne, które sprzyjają handlowi kobietami i dziewczynkami w celu prostytucji i innym formom komercjalizacji seksu, przymusowym małżeństwom i pracy w celu wyeliminowania handlu kobietami, wzmacniając także obowiązujące prawo w celu lepszej ochrony praw kobiet i dziewczynek oraz karania przestępców zarówno środkami prawnymi jak i cywilnymi;
- (b) Znaleźć, zastosować i umocnić efektywne środki dla zwalczania i wyeliminowania wszystkich form handlu kobietami i dziewczynkami poprzez wyczerpującą strategię przeciw handlowi, składającą się, między innymi, ze środków legislacyjnych, kampanii prewencyjnych, wymiany informacji, pomocy, ochrony i resocjalizacji ofiar oraz ścigania wszystkich zaangażowanych w ten proceder przestępców, łącznie z pośrednikami;
- (c) W zakresie prawodawstwa i polityk narodowych rozważyć sposób na uniknięcie ścigania ofiar handlu, szczególnie kobiet i dziewczynek, za nielegalny wjazd lub pobyt, biorąc pod uwagę, że są ofiarami wykorzystywania;
- (d) Wziąć pod uwagę sposób stworzenia lub wzmocnienia narodowego organu koordynującego, na przykład, sprawozdawcy narodowego lub organu międzyministerialnego, z udziałem osób cywilnych, organizacji pozarządowych, dla pobudzenia wymiany informacji, prezentacji danych, fundamentalnych spraw, czynników i tendencji przemocy wobec kobiet, w szczególności handlu;

- (e) Zapewnić ochronę i pomoc kobietom i ich rodzinom oraz rozwinąć i wzmocnić politykę na rzecz wsparcia bezpieczeństwa rodzinnego.

Inna grupa artykułów znajduje się w Sekcji D. „Kroki do podjęcia na poziomie narodowym i międzynarodowym przez rządy, organizacje regionalne i międzynarodowe, włączając w to ONZ, międzynarodowe instytucje finansowe i inne kompetentne organy”.

Artykuł 97

- (a) Zintensyfikować współpracę pomiędzy krajami pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia dla zabronienia, powstrzymania i karania handlu ludźmi, przede wszystkim kobietami i dziećmi;
- (b) Wspierać toczące się negocjacje na temat projektu protokołu na rzecz zapobiegania, ścigania i karania handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, który ma zostać włączony do projektu Konwencji ONZ przeciw międzynarodowej przestępczości zorganizowanej;
- (c) Kontynuować i wspomagać strategie narodowe, regionalne i międzynarodowe na rzecz zmniejszenia ryzyka dla kobiet i dziewczynek, także uchodźców i uciekinierów, pracowników napływowych, stania się ofiarami handlu; wzmocnić prawodawstwo narodowe, definiując jeszcze dalej zbrodnię handlu ludźmi we wszystkich jego aspektach i zaostrzając w konsekwencji kary; przyjąć polityki i programy społeczne i ekonomiczne jak również inicjatywy w celu informowania i uwrażliwiania dla zapobieżenia i walki z handlem ludźmi, przede wszystkim kobietami i dziećmi; ścigać przestępców zajmujących się handlem; zaoferować środki na wsparcie, pomoc i ochronę osób – celów handlu w ich krajach pochodzenia i przeznaczenia; oraz ułatwić ich powrót i wspomóc reintegrację w krajach pochodzenia.



5. Światowa Konferencja przeciwko rasizmowi, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji: Deklaracja i Plan Działania, Durban 2001

W Planie Działania liczne artykuły, które dotyczą handlu kobietami i dziećmi podkreślają w szczególności sposób wielokrotną dyskryminację, na którą narażone są kobiety będące częścią wspólnoty, która doświadcza rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.

Artykuł 38

Uznaje, że ofiary handlu są szczególnie narażone na rasizm, dyskryminację rasową, ksenofobię i nietolerancję. Państwa powinny zagwarantować, żeby wszystkie środki podjęte przeciw handlowi istotami ludzkimi, a w szczególności dotyczące ofiar tego handlu, były kompatybilne z ogólnie uznanymi zasadami w kwestii nie dyskryminacji, włączając w to zakaz dyskryminacji rasowej i możliwość otrzymania sprawiedliwości;

b) Położyć kres bezkarności i ścigać odpowiedzialnych za przestępstwa przeciw ludzkości i przestępstwa wojenne, włączając w to przestępstwa związane z przemocą seksualną i innymi typami przemocy przeciw kobietom i dziewczynkom opartej na płci; zagwarantować, że również osoby odpowiedzialne za te zbrodnie, za popełnienie ich, nakazanie, ponaglanie, nakłanianie, wspieranie, pomaganie lub za przyczynienie się w jakikolwiek sposób do ich wykonania lub próby wykonania, zostały zidentyfikowane, śledzone, ścigane i karane;

Trzecia część Planu Działania na temat „Środki zapobiegania, edukacji i ochrony na rzecz wykorzeńnięcia rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji na poziomie narodowym, regionalnym i międzynarodowym” zawiera następujące artykuły:

Artykuł 63

Ponagla sektor publiczny, w szczególności przemysł turystyczny i dostawców Internetu do rozwinięcia odpowiednich norm w celu zapobieżenia handlowi osobami i ochrony ofiar handlu, szczególnie tych, które są zmuszane do prostytucji, przed dyskryminacją rasową i ze względu na płeć oraz do promowania ich praw, godności i bezpieczeństwa.

Artykuł 64

Ponagla Państwa do stworzenia, zastosowania i wzmocnienia efektywnych środków na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym dla zapobiegania, walki i eliminacji wszystkich form handlu kobietami i dziećmi, szczególnie dziewczynkami, za pomocą strategii przeciw handlowi, które zawierają środki prawne, kampanie prewencyjne i wymianę informacji. Poza tym ponagla Państwa do ulokowania środków koniecznych do stworzenia kompletnych programów, które mogą zapewnić ofiarom pomoc, ochronę, leczenie, reintegrację ze społeczeństwem (...). Państwa powinny zagwarantować lub rozwinąć szkolenia agentów policji, urzędników imigracyjnych i wszystkich innych urzędników, którzy mają do czynienia z ofiarami handlu;

Ponaglenia na poziomie narodowym znajdują się w sekcji „Środki prawne, sądowe, regulujące i administracyjne oraz inne kroki dla zapobiegania i ochrony przed rasizmem, dyskryminacją rasową, ksenofobią i nietolerancją”.

Artykuł 69

Ponagla Państwa do ogłoszenia i wprowadzenia w życie praw przeciw handlowi ludźmi, szczególnie kobietami i dziećmi, przeciw przemytowi lub nielegalnemu „eksportowi” emigrantów, biorąc pod uwagę praktyki, które narażają na niebezpieczeństwo życie tych istot ludzkich lub, które prowadzą do różnych typów służby lub wyzysku takich jak niewolnictwo za długi, służba, wykorzystywanie seksualne; ponagla także Państwa do stworzenia, tam, gdzie nie istnieją, mechanizmów do walki z tymi zjawiskami i przeznaczenia koniecznych środków na zagwarantowanie zastosowania prawa i ochronę praw ofiar; wzmocnienia współpracy dwustronnej, regionalnej i międzynarodowej, także z organizacjami pozarządowymi, które pomagają ofiarom, dla zwalczania handlu ludźmi oraz przemytu i nielegalnego wywożenia emigrantów.

Postępowanie sądowe przeciw winnym aktów rasizmu

Artykuł 88

Zachęca Państwa do ścigania wszystkich form handlu ludźmi, szczególnie kobietami i dziećmi oraz karania i umożliwienia ścigania handlarzy i pośredników, oraz zagwarantowania ochrony i pomocy ofiarom handlu w pełnym poszanowaniu ich praw człowieka;

W części na temat „Edukacja na temat praw człowieka dla urzędników i profesjonalistów”, znajduje się następujący artykuł dotyczący handlu kobietami:

Artykuł 139

Ponagla Państwa do zagwarantowania lub wzmocnienia szkolenia agentów policji, urzędników imigracyjnych oraz wszystkich innych urzędników zaangażowanych w zapobieganie handlowi ludźmi. Trening powinien być skierowany na metody zapobiegania handlowi, ścigania handlarzy i ochronę ofiar przed handlarzami. Trening powinien także brać pod uwagę prawa człowieka i inne kwestie związane z dzieciństwem i płcią i powinien promować współpracę z organizacjami pozarządowymi, z innymi organizacjami i stowarzyszeniami cywilnymi;

W części czwartej o „Rozporządzaniu skutecznymi środkami, rekompensatami i odszkodowaniami na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym”, artykuł ponagla rozwój programów dla stowarzyszeń działających na tym polu i wylicza obszary, włączając w nie handel ludźmi, ze szczególną uwagą na kobiety i dzieci.

Artykuł 158

Przyznaje, że historyczne niesprawiedliwości niezaprzeczalnie przyczyniły się do biedy, niedorozwoju, marginalizacji, wykluczenia społecznego, nierówności ekonomicznych, braku stabilności i pewności, które dręczą wiele osób w licznych częściach świata, szczególnie w krajach rozwijających się. W kontekście nowego podziału opartego na duchu solidarności i wzajemnego szacunku, Konferencja uznaje potrzebę wypracowania programów na rzecz rozwoju społecznego i ekonomicznego tych narodów i Diaspory w następujących obszarach:

Handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi;

W piątej części zatytułowanej „Strategie dla osiągnięcia rzeczywistej i kompletnej równości, włączając współpracę i wzmocnienie ONZ i innych organów międzynarodowych dla zwalczania rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji i ich konsekwencji” dwa artykuły ponaglą eliminację głównych przyczyn handlu i przyjęcie innych środków dla zapobiegania temu zjawisku.

Artykuł 174

Ponagla Państwa do stworzenia lub wzmocnienia wystarczających środków, także poprzez współpracę bilateralną i multilateralną dla przeciwstawienia się głównym przyczynom takim jak bieda, zacofanie i brak równości, z których część może być związana z zachowaniem dyskryminacyjnym, które czynią osoby, w szczególności kobiety i dzieci, podatnymi na bycie ofiarami handlu i które mogą być początkiem rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.

Artykuł 175

Nakłania Państwa do organizowania, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, kampanii uwrażliwiających, które wyjaśniłyby cel, prawa i ograniczenia w kwestii emigracji w taki sposób, żeby wszyscy, a w szczególności kobiety, mogli podejmować świadome decyzje, bez ryzyka stania się ofiarami handlu ludźmi.

W sekcji dotyczącej „Współpracy regionalnej/międzynarodowej” artykuł ponagla podpisanie konwencji dla stawienia czoła problemowi handlu:

Artykuł 186

Ponagla Państwa do podpisania umów dwustronnych, subregionalnych, regionalnych i międzynarodowych dla przeciwstawienia się problemowi handlu kobietami i dziećmi, a w szczególności dziewczynkami oraz problemowi nielegalnego przemytu emigrantów.

Inna sekcja zachęca ONZ do rozważenia dziesięcioletniej deklaracji przeciw handlowi ludźmi.

Artykuł 201

Ponagla Zgromadzenie Ogólne do rozważenia deklarację ze strony ONZ na rok lub dziesięć lat przeciw handlowi ludźmi, w szczególności kobietami, młodymi i dziećmi, w celu obrony ich godności i ich praw człowieka.



6. Sesja Specjalna ONZ na temat dzieciństwa: „Świat odpowiedni dla dzieci. Dokument na temat wyników Sesji Specjalnej”, Nowy York 2002.

Sekcja A dokumentu, która definiuje „Cele, strategie i środki” zawiera część trzecią, poświęconą „Ochronie przed molestowaniem, wyzyskiem i przemocą”. Jest to grupa artykułów, które robią szczególną wzmiankę o handlu dziećmi w celu wykorzystywania seksualnego.

3. Ochrona przed nadużyciami, wyzyskiem i przemocą

Artykuł 41

Setki milionów dzieci cierpią lub umierają z powodu wojny, przemocy, wyzysku, zaniedbania i wszystkich form nadużyć i dyskryminacji. Na całym świecie dzieci żyją w szczególnie trudnych warunkach: uczynione na zawsze inwalidami lub ciężko ranne w konfliktach zbrojnych; przeniesione wewnątrz swojego kraju lub zagranicę jako uchodźcy; ofiary klęsk naturalnych lub spowodowanych działalnością człowieka, wśród nich takie niebezpieczeństwa jak wystawienie na działanie promieniowania i szkodliwych substancji chemicznych; dzieci robotników – emigrantów lub innych grup społecznie pokrzywdzonych; ofiary rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii, nietolerancji.

Handel, przemysł lub nielegalne wywożenie emigrantów, wykorzystywanie fizyczne i seksualne oraz uprowadzanie jak również wyzysk ekonomiczny dzieci, również w najgorszej formie, są codzienną rzeczywistością dla dzieci z regionów całego świata; poza tym przemoc domowa i seksualna w stosunku do kobiet i dzieci stanowi zawsze poważny problem.

W różnych krajach sankcje ekonomiczne miały silny wpływ na ludność cywilną, a w szczególności na kobiety i dzieci.

Artykuł 42

W niektórych krajach sytuacja dzieci jest utrudniana przez jednostronne postanowienia niezgodne z prawem międzynarodowym i Kartą ONZ, które przeszkadzają związkom handlowym pomiędzy krajami, uniemożliwiają pełną realizację rozwoju ekonomicznego i społecznego i uniemożliwiają dobro społeczeństwa krajów, na które mają wpływ, ze szczególnymi konsekwencjami dla kobiet, nieletnich i dzieci.

Artykuł 43

Dzieci mają prawo być chronione przed każdą formą nadużycia, zaniedbania, wyzysku i przemocy. Społeczeństwa powinny zlikwidować każdą formę przemocy wobec dzieci. Z tego powodu decydujemy:

- a) Chronić dzieci przed każdą formą nadużycia, zaniedbania, wyzysku i przemocy;
- b) Chronić dzieci przed wpływem konfliktów zbrojnych i zagwarantować przestrzeganie międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka;
- c) Chronić dzieci przed każdą formą wykorzystywania seksualnego, łącznie z pedofilią; przed handlem i porwaniami;
- d) Powziąć natychmiastowe i efektywne środki na rzecz wyeliminowania najgorszych form pracy dziecięcej, zgodnie z definicją Konwencji nr 128 MOP; wypracować i zastosować strategie na rzecz eliminacji pracy dziecięcej, która nie jest zgodna z powszechnie uznawanymi kryteriami;
- e) Polepszyć sytuację milionów dzieci, które żyją w szczególnie trudnych warunkach.

Wśród strategii i proponowanych środków, cała sekcja jest zatytułowana „Likwidacja handlu i wyzysku seksualnego dzieci”

Artykuł 40

Natychmiast powziąć skoncentrowane kroki, narodowe i międzynarodowe dla położenia kresu handlowi dziećmi i ich organami, wykorzystywaniu seksualnemu i nadużyciom, łącznie z zatrudnianiem dzieci do produkcji materiałów pornograficznych, prostytucji i pedofilii; zwalczyć istniejący rynek.

Artykuł 41

Przeprowadzić działania uwrażliwiające na temat nielegalności i szkodliwych konsekwencji wykorzystywania seksualnego, nadużyć, również za pośrednictwem Internetu oraz na temat handlu dziećmi.

Artykuł 42

Otrzymać wsparcie od sektora prywatnego, włączając w to media i turystykę, na rzecz kampanii uwrażliwiającej przeciw wykorzystywaniu seksualnemu i handlowi dziećmi.

Artykuł 43

Zidentyfikować i przeciwstawić się przyczynom i aspektom, także zewnętrznym, leżącym u podstaw tego zjawiska, które doprowadzają do wykorzystywania seksualnego i handlu dziećmi oraz wprowadzić w życie strategie prewencyjne przeciw wykorzystywaniu seksualnemu i handlowi dziećmi.

Artykuł 44

Zagwarantować bezpieczeństwo, ochronę i obronę ofiar handlu i wykorzystywania seksualnego, zapewnić pomoc i usługi dla ułatwienia ich powrotu i reintegracji społecznej.

Artykuł 45

Powziąć odpowiednie kroki, na wszystkich poziomach, na rzecz karania i umożliwienia ścigania, w zgodzie ze wszystkimi stosowanymi w tym przypadku instrumentami międzynarodowymi, każdej formy wykorzystywania seksualnego i molestowania dzieci, łącznie z tym w rodzinie lub w celach komercyjnych, prostytucji dziecięcej, pedofilii, pornografii dziecięcej, turystyce seksualnej z wykorzystywaniem dzieci, handlowi ludźmi, handlowi dziećmi i ich organami, angażowaniu ich do przymusowej pracy i jakiegokolwiek formy wyzysku; zagwarantować, że system sprawiedliwości karnej, zajmując się dziećmi będącymi ofiarami handlu, zadba, przede wszystkim, o ich interesy.

Artykuł 46

Kontrolować handel dziećmi poza granicami i wymieniać informacje na temat tego zjawiska na poziomie regionalnym i międzynarodowym; wzmocnić umiejętności interwencji ze strony funkcjonariuszy policji i straży granicznej oraz polepszyć ich wiedzę, ażeby szanowali godność, prawa człowieka i podstawowe wolności ofiar handlu, w szczególności kobiet i dzieci.

Artykuł 47

Powziąć odpowiednie środki, także poprzez zwiększenie współpracy pomiędzy rządami, organizacjami międzyrządowymi, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi, dla zwalczania używania technologii informacyjnych dla celów kryminalnych, włączając w to Internet, w celu handlu dziećmi i ich organami, prostytucji dziecięcej, pornografii dziecięcej, turystyki seksualnej z uczestnictwem dzieci, pedofilii oraz innych form przemocy i nadużyć na szkodę dzieci i nieletnich.

D. STAŁY MIĘDZYNARODOWY TRYBUNAŁ KARNY W RZYMIE– STATUT 1998

(Wejście w życie: 1 lipca 2002)

W artykule, który odnosi się do „Zbrodni przeciw ludzkości”, jedna z klauzul definiuje jako zbrodnię przeciw ludzkości wykorzystywanie seksualne w kontekście konfliktu zbrojnego:

Artykuł 7: Zbrodnie przeciw ludzkości

1. Dla celów niniejszego Statutu „zbrodnie przeciw ludzkości” oznacza którykolwiek z następujących czynów, popełniony w ramach rozległego lub systematycznego, świadomego ataku skierowanego przeciwko ludności cywilnej:

g) zgwałcenie, niewolnictwo seksualne, przymusowa prostytutka, wymuszona ciąża, przymusowa sterylizacja oraz jakiegokolwiek formy przemoc seksualnej porównywalnej wagi;

Również w artykule 8, który odnosi się do „Zbrodni wojennych”, jedna z klauzul mówi, że:

Artykuł 8: Zbrodnie wojenne

1. Trybunał posiada jurysdykcję w odniesieniu do zbrodni wojennych, w szczególności popełnionych w ramach realizacji planu lub polityki albo kiedy zbrodnie te są popełniane na szeroką skalę.

2. Dla celów niniejszego Statutu „zbrodnie wojenne oznaczają”: (XXII) dopuszczanie się zgwałcenia, niewolnictwa seksualnego, przymusowej prostytutki, wymuszonej ciąży w rozumieniu artykułu 7, ustęp 2 (f), przymusowej sterylizacji oraz innych form przemoc seksualnej, stanowiących poważne naruszenie konwencji genewskich.

Pytania na warsztaty

1. Przystudiujcie różne konwencje i protokoły ONZ w sprawie handlu kobietami i dziećmi, żeby móc zapytać urzędników o ratyfikację tych dokumentów w Waszym kraju.
2. Czy możecie przyczynić się do uwrażliwienia na prawa kobiet i dzieci? Czy przede wszystkim możecie przeczytać Konwencję o Prawach Dzieciństwa (CRC) i rozpowszechnić jej zawartość?
3. Które z tych konwencji/protokołów zostały podpisane i ratyfikowane przez rząd Waszego kraju? Ponaglajcie rząd do podpisania i ratyfikowania tych dokumentów, jeśli to nie zostało jeszcze zrobione
4. Jeśli Wasz rząd podpisał i ratyfikował te konwencje i protokoły, jakie prawo wynikło z tego faktu? Jakie kroki zostały podjęte? W jakim stopniu zostały wprowadzone w życie te środki?
5. Czy w tym momencie Wy i Wasza grupa możecie wywierać presję na Wasz rząd? Co jest Wam potrzebne, żeby prosić rząd o walkę z handlem kobietami i dziećmi? Jaki jest najbardziej efektywny sposób na wywieranie presji w tej sprawie?

Dodatek 3:

Sieć organizacji zajmujących się walką z handlem ludźmi

(a) Niektóre wybrane organizacje¹⁰⁰

ECPAT International

ECPAT International; 328 Phayathai Road, Ratchathewi, Bangkok 10400. Tajlandia.

(W oryginale: Położyć kres Pornografii Dziecięcej w Azjatyckiej Turystyce). Teraz działa na poziomie światowym przeciwko handlowi i molestowaniu seksualnemu dzieci oraz koordynuje kampanie na rzecz faktycznej ochrony nieletnich na całym świecie. ECPAT oferuje dobrze przygotowane wiadomości.

www.ecpat.net

Koalicja przeciw handlowi kobietami (CATW)

CATW jest organizacją pozarządową o statusie doradczym wewnątrz Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ. Głównym kierunkiem tej organizacji jest potwierdzenie fundamentalnego prawa kobiet bycia wolnymi od jakiegokolwiek formy wykorzystywania seksualnego i prawa do czystości seksualnej i autonomii. Głównym celem jest współpraca z podejmującymi decyzje polityczne na poziomie narodowym i międzynarodowym, ze wspierającymi prawa kobiet i prawa człowieka oraz z ONZ dla likwidacji wszelkich form wyzysku seksualnego.

Grupa na rzecz praw człowieka – Inicjatywa przeciw handlowi ludźmi

Przewodnik z komentarzem dostępny na stronie: 'a http://www.hrig.org/initiatives/trafficking_persons

La Strada

La Strada jest międzynarodowym projektem, działającym od 1991 r. w Holandii, Polsce, Bułgarii, Republice Czeskiej, Macedonii, Mołdawii, Bośni – Hercegowinie, Białorusi i Ukrainie. Projekt ten uznaje handel kobietami za decydujący dla praw człowieka, a zatem za pogwałcenie praw kobiet i dlatego zajmuje się przede wszystkim zapobieganiem handlowi kobiet i wsparciem ofiar handlu, wpływając na prawodawstwo i rozpowszechniając informacje na ten temat. Dąży także do stworzenia sieci pomocy ofiarom oraz edukowania i uwrażliwienia kobiet i dziewcząt na potencjalne niebezpieczeństwo handlu ludźmi.

www.ecn.cz/lastrada/index.html

Córki Więźniarki (Figlie Prigioniere)

To jest organizacja non – profit zajmująca się zapobieganiem i likwidacją handlu dziećmi za pomocą edukacji. Projekt został ufundowany na początku 1997 przez grupę kobiet i mężczyzn, którzy zdali sobie sprawę z problemu handlu podczas podróży do Nepalu. Wstrząśnięci tym zjawiskiem, zabrali się do działania zakładając Córki Więźniarki.

www.captivedaughters.org/Who_We_Are.html

¹⁰⁰ Różne grupy działają w obszarze handlu kobietami z różnych perspektyw. Z tego powodu wzmianka o organizacji lub stronie internetowej nie może być uważana za całkowitą aprobatę ze strony *Gruppo di Lavoro GPIC sul Traffico delle Donne dei Bambini*.

Koalicja na rzecz zniesienia niewolnictwa i handlu ludźmi

Głównym celem tej koalicji jest: pomoc ofiarom handlu w powrocie do zdrowego i normalnego życia poprzez koordynację bezpośrednich usług w kwestii zdrowia, zdrowia psychicznego, kursów zawodowych i usług edukacyjnych; zagwarantowanie dyspozycyjności osób, które stały się ofiarami handlu do bycia kluczowymi świadkami w postępowaniach sądowych przeciwko handlarzom; budowa bezpiecznego schronienia dla ofiar handlu i wyposażonego centrum szkoleń, informacji i badań; znaleźć model do zaoferowania w innych regionach kraju dla współpracy z organizacjami międzynarodowymi, instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia bezpiecznego i odpowiedniego powrotu do ojczyzny i integracji ofiar handlu, które wracają do swojego kraju pochodzenia.

Site du réseau: www.trafficked-women.org/main.html

Projekt z Kvinnoforum

Celem tego programu jest: uwrażliwić w kwestii handlu kobietami i dziewczętami; stworzyć sieć na poziomie krajowym i regionalnym w obszarze Morza Bałtyckiego, która przekroczy granice organizacyjne, geograficzne i ideologiczne; wypracować specjalne strategie i działalności dla utrudnienia handlu i pomocy ofiarom.

Site du réseau: www.qweb.kvinnoforum.se/trafficking/

Fundacja przeciw handlowi kobietami (STV)

Fundacja została ustanowiona na początku lat 80-tych jako reakcja na problem turystyki dla prostytutki, obecnie powszechnie dyskutowany. Organizacje kobiece, organizacje pozarządowe na rzecz rozwoju i różne grupy akcji, szczególnie z tych regionów, w których masowa turystyka stawała się alternatywnym przykładem dla rozwoju, zaczęły zdawać sobie sprawę, że - oprócz bogactw naturalnych - także bogactwo ludzkie, czyli młode kobiety, są sprzedawane w zamian za obcą walutę.

Site du réseau: www.bayswan.org/FoundTraf.html

(b) Sieć Zgromadzenia zakonne

SOLWODI (Solidarność z kobietami w trudnej sytuacji – Solidarietà con le Donne In Difficoltà)

SOLWODI jest częścią programu pasterskiego Kościoła i została utworzona w Mombasie, w Kenii, w 1985 r. przez Siostrę Lea Akerman MSOLA. SOLWODI oferuje usługi w obszarach ukierunkowania, pomocy, uwrażliwienia i edukacji publicznej na problem handlu kobietami w celu prostytucji; poza tym oferuje projekty na rzecz reintegracji ofiar poprzez wsparcie finansowe, kursy zawodowe i programy na rzecz stworzenia miejsc pracy.

Kontakt: Propstei sta.2, 56154 Boppard. Niemcy. Tel. +49 6741 2232 faks +49 6741 2310

Werkgroep Religieuzen Teren Vrouwenhandel (WRTV) lub Holenderska Fundacja przeciw handlowi kobietami

Fundacja została stworzona w 1991r. przez Siostrę Michel Keesen, która powzięła inicjatywę utworzenia Narodowej Holenderskiej Sieci Duchownych Przeciw Handlowi Kobietami. Głównym celem tej grupy jest działanie na rzecz zapobiegania temu złu, uwrażliwianie na temat tego zjawiska i ochrona jego ofiar w Holandii. Fundacja opublikowała ulotki, które ukazują niebezpieczeństwo stania się ofiarą handlu; ulotki te zostały przetłumaczone na prawie trzydzieści języków i rozpowszechnione w prawie sześćdziesięciu krajach.

Kontakt: PO Box 104 – NL 2120 AC Bennebroek, Holandia. E-mail: srtv@antenna.nl

COLWOD (Collaborazione con le Donne In Difficoltà - Współpraca z kobietami w trudnej sytuacji)

Organizacja ta została założona przez Siostrę Konstancję Gemma MSOLA dla kobiet w trudnej sytuacji z Tamale, Ghany i Zachodniej Afryki. Niektóre cele COLWOD to: wyszukiwanie dziewcząt i kobiet, które mogłyby zostać zwabione przez handlarzy lub ich agentów; uwrażliwianie na temat niehumanitarnego zjawiska handlu kobietami i oferowanie im wsparcia, pomocy i ukierunkowania we współpracy z innymi grupami.

Kontakt: P.O. Box 163, Tamale, Ghana, Afryka Zachodnia.

Siostry Dobrego Pasterza

Ta Kongregacja ma za cel pojednanie i zwraca się do osób, w szczególności dziewcząt i kobiet, które doznały niesprawiedliwości, ucisku i wyobcowania z powodu szczególnych okoliczności lub niesprawiedliwych struktur społecznych. Siostry Dobrego Pasterza zajmują się walką przeciwko handlowi kobietami. Stworzyły międzynarodową sieć skupiającą ich wspólnotę i inne organizacje pozarządowe, które pracują na rzecz zakończenia handlu kobietami i jakiegokolwiek innej formy wykorzystywania seksualnego kobiet. Siostry Dobrego Pasterza są organizacją pozarządową o specjalnym statusie doradczym w Radzie Gospodarczej i Społecznej (ECOSOC) ONZ.

USMI (Unione Superiore Maggiori Italiane): Mobilność etniczna – Sektor „Handel” – Włochy

USMI ma specjalną sekcję, która zajmuje się „handelnością ludźmi” od 1995r. Głównymi zadaniami tej sekcji są: współdziałanie z instytucjami prywatnymi i rządowymi, stowarzyszeniami i wolontariuszami, ambasadami, konsulatami i siłami policji dla ścigania handlarzy i ochrony ofiar. USMI tworzy i koordynuje działalność 200 sióstr, które pracują na cały etat w 80 chronionych domach (schronienie, pierwsze przyjęcie, dom przejściowy lub samodzielny) dla zrehabilitowania i integracji ofiar handlu. Oprócz tego współpracują z Międzynarodową Organizacją ds. Migracji (OIM) dla dobrowolnego powrotu ofiar oraz zajmują się w kongregacjach religijnych i wspólnotach chrześcijańskich uwrażliwianiem na temat tysięcy kobiet i nieletnich z krajów rozwijających się, którzy są przetrzucani do Europy w celu wykorzystywania seksualnego. USMI współpracuje także z zakonnicami, które znajdują się w krajach pochodzenia dla zapewnienia pomocy i resocjalizacji kobiet, które powracają do swojego kraju pochodzenia.

UNIONE SUPERIORE MAGGIORI D'ITALIA, Via Zanardelli, 32 – 00186 Rzym

Tel: 06-68.400.555, faks: 06-68.80.19.35

e-mail:: migrantes.usmi-n@pcn.net

Komitet na rzecz wsparcia godności kobiet (COSUDOW)

Komitet założony w Beninie w 2001r. przez Nigeryjską Konferencję zakonnic (NCWR). Główne cele to: dostarczanie informacji do parafii, szkół i wsi dla zapobiegania eksodusowi młodych do „ziemi obiecanej”; znalezienie i ochrona rodzin, które mogą stać się ofiarami szantażu ze strony handlarzy; przyjęcie ofiar, które wracają do swojego kraju pochodzenia i opieka nad nimi za pomocą projektu finansowanego przez rząd włoski; współpraca z lokalnymi rządami na rzecz pomocy dziewczętom wydalonym z krajów europejskich jako nielegalne emigrantki.

Committee for the Support of the Dignity of Women, Sr. Florence Nwaonuma, SSH, P.O. Box 35, Benin City – Edo State – Nigeria, tel/faks 00234 52 255763, e-mail: cosudow@infoweb.abs.net

Narodowa Koordynacja przeciw „handlowi kobietami i nieletnimi”

Została założona przez przedstawicieli różnych organizacji katolickich: Caritas Italia, Migrantem, USMI, UISG, USG, CIMI, Gruppo Abele. Zbierają się regularnie dla zgłębienia problemu handlu i

wypracowania nowych strategii interwencji. Oprócz tego uczestniczą w zebraniach ministerialnych na poziomie krajowym i europejskim dla przedstawienia władzy propozycji właściwego rozwiązania i prawodawstwa w kwestii handlu ludźmi. Grupa ta, działająca od 1995r., produkuje bardzo użyteczny materiał do studiów i organizuje kursy szkoleń i seminaria dla duchownych i osób świeckich. Coordinamento Nazionale contro la „Tratta di donne e minori”.

C/o Caritas Italiana, Viale Balzelli, 41, 00146 Rzym, tel. 06-541921 faks 06-5410300

CNCA (Coordinamento Nazionale delle Comunità di Accoglienza)

Ta włoska sieć funkcjonuje od 1998r. na poziomie krajowym i składa się ze 197 członków i 59 grup studyjnych, które działają w różnych obszarach pomocy społecznej. Około 30 grup lokalnych zajmuje się walką z handlem ludźmi, zapewniając pomoc socjalną i programy ochrony ofiar, zgodnie z art.18 Dekretu Rządowego n 286/98.

Coordinamento Nazionale Della Comunità di Accoglienza, c/o Associazione „On the Road” Via Aldo Moro, 88/90, 64014 Martinsicuro (Teramo).

Coatnet

To międzynarodowa sieć organizacji katolickich przeciw handlowi kobietami, której celem jest informowanie i pomoc ofiarom handlu i osobom, które chcą im pomagać. Informuje również kobiety, które emigrują o ich prawach w kraju gościnnym.

e-mail: martina.liebsch@caritas.de

(c) Strony internetowe

Raport UNODCCP

Globalny Program Przeciw Handlowi Ludźmi. Uaktualnienie 1999-2002

http://www.odccp@odccp.org/trafficking_human_beings.html

Handel ludźmi: przewodnik po organizacjach pozarządowych (2002)

Ta broszura Ministerstwa Sprawiedliwości USA jest przeznaczona dla organizacji pozarządowych, które oferują pomoc i innych organizacji wspólnotowych i jest przewodnikiem dla pomocy ofiarom handlu.

<http://www.ojp.usdoj.gov/ovc/publications/infores/tip.htm>

Video ONZ na temat handlu ludźmi do pracy przymusowej

Są dwie wersje tego wideo (30 i 60 sekundowa) w różnych językach. Powinno być pokazywane w ramach kampanii telewizyjnej na rzecz uwrażliwienia na problem handlu.

http://www.undcp.org/trafficking_tv_campaign_2002.html

Przewodnik z komentarzem do nowego protokołu ONZ na temat Handlu Ludźmi

To jest instrument pomocniczy dla zwolenników do rozwoju obszaru praw człowieka dla prawa i polityk krajowych przeciw handlowi ludźmi.

http://www.hrlawgroup.org/initiatives/trafficking_persons/

Międzyrządowy Projekt na temat handlu kobietami i dziećmi w regionie Mekongu

<http://www.undp.org.vn/projects/ras98h01/index.htm>

Raport Sekretarza Generalnego Stanów Zjednoczonych na temat kobiet i dziewcząt

<http://www.un.org/womenwatch/daw/followup/trafficking.html>

Unia robocza na temat przestępczości zorganizowanej w regionie Morza Bałtyckiego

<http://www.balticseataforce.dk/Trafficking/Trafficking.htm>

Przewodnik z komentarzem do materiału w Internecie związanego z handlem kobietami

http://www.yorku.ca/iwrrp/trafficking_directory.htm

Projekt na rzecz eliminacji handlu kobietami

<http://www.imadr.org/project/petw/home.html>

Międzynarodowa Federacja Helsińska na rzecz praw człowieka: handel kobietami” „forma niewolnictwa”

<http://www.ihf-hr.org/appeals/000619.htm>

Handel kobietami: wyczerpująca strategia europejska

http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/8mars_en.htm

(d) Wybrana bibliografia

Janice G. Raymond et al., *A Comparative Study of Women Trafficked In the Migration Process. Patterns, Profiles and Health Consequences of Sexual Exploitation In Five Countries (Indonesia, the Philippines, Thailand, Wenezuela and the United States)*, March 2002

(Accès: <http://action.web.ca/home/catw/attach/CATW%20Comparative%20Study%202002.pdf>)

UNIFEM East and South – East Asia, *Trafficking In Women and Children. Mekong Sub-Region*, 23 September 1998

(Accès: <http://.unifem-eseasia.org/Resources/Traffick2.html>).

Donna Hughes, *Trafficking for Sexual exploitation: The case of the Russian Federation*, 2002, IOM Migration Research Series, June 2002.

Donna M. Hughes, Sex Tours via Internet, In „*Agenda: A Journal about Women and Gender (South Africa)*”, 1996, No.28, pp. 71 – 76

http://action.web.ca/home/catw/readingroom.shtml?sh_itm=flda869567396816d617d23b641639f3).

Janice G. Raymond, Prostitution as violence against women: NGO stonewalling In Beijing and elsewhere, In *Women`s Studium International Forum*, 1998, No.1, pp. 1-9.

Kvinnoforum, *A Resorce Book for Working Against Trafficking In Women and Girls. Balic Sea Region, Stockholm*, February 2002.

(Accès <http://www.qweb.kvinnoforum.se/./misc/resurs2002x.pdf>).

Kvinnoforum, *Trafficking In Women for the Purpose of Sexual Exploitation, Mapping the Situation and Existing Organisations Working In Belarus, Russia, the Baltic and Nordic States, Stockholm*, August 1998

(Accès: <http://www.qweb.kvinnoforum.se/papers/traffickingreport.html>).

UNICEF-UNOHCHR - OSCE - ODIHR, *Trafficking In Human Beings In Southeastern Europe*, June 2002

(Accès <http://www.unhchr.ch/women/trafficking.pdf>).

Donna Hughes, *The Use of New Communication and Information Technologies for the Sexual Exploitation of Women and Children*, *Hastings Women's Law Journal*, 2002, 129 – 148
(Accès <http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/pubvio.htm>).

UNICEF, *Trafficking In Human Beings In Southeastern Europe*
(Accès http://www.unicef.org/sexual-exploitation/report_trafficking.html).

The Nordic Institute of Women's studies and Gender Research, *Dobies cross borders – Prostitution and Trafficking Women*
(Accès <http://www.nikk.uio.no/publikationer/magasin/mag20021.pdf>).

License To Rape, *The Burmese military regime's use of sexual violence In the ongoing war In Shan State*
(Accès http://www.shanland.org/shrf/License_to_Rape/license_to_rape.htm)

IOM, *Special Issue for the European Conference on Preventing and Fighting Trafficking In Human Beings*, 18 – 20 September 2002, Brussels
(Accès <http://www.iom.int/DOCUMENTS/PUBLICATIONS/EN/TB26.pdf>).

Dodatek 4:

Jak zorganizować warsztaty

Cele 5 – godzinnych warsztatów

- Przedstawienie obszaru występowania problemu
- Zbadanie przyczyn
- Refleksja teologiczna na temat problemu
- Ustalić w jaki sposób uczestnicy mogą zostać włączeni w działalność zapobiegania lub reintegracji.

To niektóre sugestie na zorganizowanie warsztatów. Jeśli macie inne pomysły lub przykłady, nie wahajcie się ich użyć.

Liczba osób w każdej grupie może się zmieniać; jednakże grupy 15 – 20 osobowe będą najlepszym rozwiązaniem. Grupy mogą składać się wyłącznie z kobiet lub być mieszane. Przy niektórych ćwiczeniach organizatorzy warsztatów mogą preferować tylko grupy żeńskie lub męskie. Po sprawdzeniu się w tych małych grupach, uczestnicy mogą powrócić do liczniejszych grup mieszanych. Zazwyczaj w małych grupach ludzie potrafią swobodniej się wypowiadać.

Schemat warsztatów

1. Ćwiczenia wprowadzające	30 minut
2. Ćwiczenia na temat obszaru występowania zjawiska handlu ludźmi	60 minut
3. Definicja handlu ludźmi	40 minut
Przerwa	20 minut
4. Praca w grupach	45 minut
5. Zgromadzenie plenarne	45 minut
6. Refleksja/modlitwa	30 minut
7. Zakończenie/ ocena	30 minut

1. Ćwiczenia wprowadzające (30 minut)

Najpierw powitajcie uczestników i przedstawcie krótko cele warsztatów. Grupa może siedzieć w kręgu. Organizator warsztatów rozpoczyna przedstawiając się, mówiąc swoje imię i kończąc zdanie „**Handel ludźmi jest dla mnie...**”. Każdy z grupy przedstawia się w ten sam sposób.

2. Ćwiczenia na temat obszaru występowania zjawiska handlu ludźmi: A lub B (60 minut)

A: Opierając się na sekcji Niebieskiej, zdecydujcie, które z poniższych twierdzeń są prawdziwe lub fałszywe

- (a) Dla większości kobiet pierwszy kontakt z handlarzami odbywa się z osobami nieznanymi
- (b) Tylko osoba wywieziona siłą może uważać się za ofiarę handlu ludźmi
- (c) Jeśli ktoś zgodzi się podążyć za kimś, nie może uważać się za ofiarę handlu ludźmi
- (d) Nie istnieje powszechnie uznana definicja handlu ludźmi
- (e) Wszystkie ofiary handlu są chronione, nie tylko te, które mogą wykazać, że zostały zmuszone
- (f) Duża część handlu ludźmi ma na celu prostytucję i inne formy wykorzystywania seksualnego
- (g) Kluczowym elementem handlu ludźmi jest wywiezienie zagranicę.

B: Do tego ćwiczenia wykorzystajcie Dodatek 1 i inne ewentualne informacje, które możecie znaleźć przede wszystkim dzięki Internetowi. Zaznaczcie różnymi kolorami na mapie geograficznej planety szlaki handlu ludźmi w ten sposób:

Czerwony: handel pochodzący z Południowej Ameryki
Zielony: z Azji
Niebieski: z Afryki
Czarny: z Europy
Żółty: z Północnej Europy
Brązowy: z Australii

Zróbcie samodzielnie to ćwiczenie, potem podzielcie się na małe grupy, żeby przedyskutować, czego nauczyliście się z tego ćwiczenia.

- Czy jest coś, co Was zaskoczyło?
- Co do jakich punktów Waszej pracy inni też byli zgodni?
- Na temat jakich punktów Waszej pracy inni nie byli zgodni? Jak rozwiązaliście tę kwestię?
- Jakie pytania się Wam nasunęły? Jakie pytania nasunęły się grupie?

3. Definicja handlu ludźmi (40 minut)

Używając Sekcji Niebieskiej, każda wybiera jakąś historię od (a) do (e). Przeczytaj uważnie co najmniej dwa razy.
Potem zastanów się nad następującymi pytaniami (patrz strona 8):

- Jakie uczucia obudziła w tobie lektura tej historii?
- Czego nauczyłeś się o handlu ludźmi? Kto w nim uczestniczy?
- Napisz swoją definicję handlu ludźmi, zaczynając od zdania: **Handel kobietami i dziećmi oznacza...**

Podzielcie się w grupie refleksjami i definicjami:

- **Czy odkryłeś coś, co cię zdziwiło?**
- **Czy zgadzaliście się w poglądach?**
- **Czy była różnica zdań na jakiś temat? Jak ją rozwiązaliście?**
- **Jakie wątpliwości wzbudziły się w tobie? A wewnątrz grupy?**

4. Praca w grupie – Przyczyny i mechanizmy (45 minut)

Podzielcie grupę na dwie: z Sekcji Żółtej - jedna część bada przyczyny, a druga – mechanizmy, odpowiadając na następujące pytania:

Sekcja Żółta (Przyczyny):

Jakie są przyczyny, które określają występowanie handlu ludźmi? Porównajcie swoje wypowiedzi i zróbcie listę możliwych przyczyn. Potem znajdźcie 5 najważniejszych, motywując Wasz wybór.

Sekcja Żółta (Mechanizmy)

Możecie wymienić wszystkie kategorie osób, które uczestniczą bezpośrednio lub pośrednio w handlu kobietami i dziećmi? Wybierzcie z nich trzy do „wzięcia na muszkę” ze szczególną siłą.

Rezultat sesji może być zaprezentowany w kreatywny sposób na sesji plenarnej.

5. Zebranie plenarne (45 minut)

Każda mała grupa musi przedstawić swoje konkluzje w kreatywny sposób (z rysunkami lub wykresami, za pomocą przedstawienia, itd.).
Potem może być czas na wyjaśnienia i dyskusje.

6. Refleksja i modlitwa (30 minut)

Posługując się materiałem z zestawu, poświęćcie czas, żeby

- Usłyszeć krzyk cierpienia ofiar handlu ludźmi
- Posłuchać Słowa Życia, który karze to zło i uzdrawia złamane serca
- Poczuć osobiste powołanie do zaangażowania się w działanie.

7. Konkluzja i ocena (30 minut)

Każdy uczestnik, łącznie z organizatorami warsztatów, cytuje jakiś element warsztatów, który uważa za szczególnie zaskakujący i interesujący.

Podziękowania

Członkowie Roboczej Grupy ds. Handlu Kobietami i Dziećmi

Przewodniczący: Siostra Caroline Price, RGS i Siostra Patricka Murray, IBVM

Członkowie: Siostra Bernadette Sangma, FMA
Siostra Sheila McGowan, HFB
Siostra Marie Establier, RGS
Siostra Eugenia Bonetti, MC
Brat Anton de Roper, FCS
Siostra Cathy Arata, SSND
Siostra Agnes Hassan, OLA
Siostra Veronica Brand, RSHM
Siostra Filo Sirota, MMB
Siostra Karen Gosser, SHCJ
Siostra Margaret Doherty, RNDM
Siostra Helena Farrell, NDC
Brat Amnuay Yoonprayong, FICSG

Komitet wydawniczy:
Siostra Bernadette Sangma, FMA
Siostra Patricia Murray, IBVM

Tłumaczenie: Andrea Salacone

Druk: Ist. Zalesiano Pio XI
Tél. 06.78.27.819 - e-mail: tipolito@pcn.net

Grafika: Siostra Julietta Equi Sánchez, FMA i Alain Damiani

Szczególnie chcemy podziękować:

- Członkom Komisji Sprawiedliwości i Pokoju UISG/USG
- Caritas Internationalis
- Siostrze Clark Nolan (RGS) za jej rady i komentarze do tekstu

Tłumaczenie na język polski: Alexandra Goździk Warszawa, 10.06.2005

